

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

SĂLIȘTE.

Dumineca viitoare, în 18/30 Iulie și în zilele ce urmează, ochii tuturor Românilor vor fi îndreptați la *Săliște*, frumosul și românescul orașel dela poalele Carpaților, cari mărginesc Ardealul spre meazăzi.

În zilele acestea adecă se va ține la Săliște adunarea anuală a frunțașei noastre *însoțiri*, care are de scop întemeierea unui *teatru național* la Români din Ardeal și Ungaria și peste tot înaintarea și spriginirea literaturii și artei teatrale românești.

Adunările bisericesti, școlare și culturale au pentru noi Români o însemnătate deosebită. Subjugați în privința politică, neiertându-ni-se să ținem adunări politice naționale, adunările culturale sunt acele, unde în timpul de față poate să se arete și să ese la iveală caracterul și firea noastră românească.

Frunțașii noștri adunați la un loc pe una sau mai multe zile să cunosc mai bine unul cu altul, își împărtășesc cu graiu viu păsurile, durerile, bucuriile și dorințele, își fac planuri pentru continuarea luptei naționale în viitor și capătă nou curaj, însuflețire și îndemn la luptă.

Unire, curaj și însuflețire — eată ce răspândesc adunările noastre în sinul poporului, pe lângă cunoștințele folosite care ce 'și-le câștigă fiecare, care ia parte la astfel de adunări și urmărește cu luare aminte mersul lor.

Când suntem mai mulți la o adunare culturală, ne dăm seamă de înain-

tarea noastră, chibzuim mijloacele, cari ne duc mai sigur la scop și simțim cu toții, că suntem și numărăm și noi ceva!

Eată pe scurt însemnătatea adunărilor noastre. Și dacă cele mai mici adunări din câte un ținut sunt de însemnătate, cu atât mai mare preț au acele, la cari se intrunesc Români din toate părțile, chiar și din cele mai depărtate locuri.

Astfel este și adunarea însoțirii de teatru, care se ține Dumineca viitoare la Săliște.

A fost foarte bun și norocos gândul conducătorilor însoțirii, când au hotărât să ție adunarea la Săliște, căci cu toții știm ce e Săliștea și cine sunt Săliștenii, sub care nume înțelegem toată *mărginenimea*, adecă frumoasele sate românești, cari încunjură Săliștea și al căror centru este ea.

Cu toții știm, că în Săliște și jur sunt cele mai frumoase și inteligente femei dela țeară, cu port neîntrecut în frumsețe și elegantă; că bărbații sunt unii dintre cei mai deștepti, harnici și întreprinzători. Cu toții știm, că Săliștenii au frumoase întocmiri culturale, au rîvnă de înaintare și că în piepturile lor, fie bărbați, fie femei, bate cea mai nobilă și inflăcărată inimă românească!

A fost, zicem de nou, norocos gândul, ca însoțirea de teatru să-și ție adunarea în mijlocul acestui popor vrednic, care cu drag o primește și frumoase sərbări aranjează din acest prilej.

Datoria noastră este să luăm parte cât mai mulți la această adunare și la sərbări, nu numai cei din apropiere, ci

și cei din depărtare, nu numai inteligenți, domni, ci și țărani, talpa țerei.

Jertfele, ce Săliștenii le vor aduce și cu acest prilej pe altarul culturii naționale și dragostea și însuflețirea, cu cari vor primi și găzdui pe oaspeții din depărtare, vor fi pilde vii și îndemnătoare pentru toți, ear' cele-ce vom vedea și auzi în Săliște vor stîrni în fiecare din noi rîvna a lucra pentru binele și înaintarea nației românești, așa cum Săliștenii au știut și știu să lucre.

Silvestru Moldovan.

Maghiarisarea. Foaia „Politik“ din Praga scrie următoarele: »Maghiarisarea în Ungaria dă aceleași rezultate dușmănoase creșterii în școală ca pe alte locuri germanisarea cu sila. În cercuri nemaghiare se susțin 400 de școli maghiare, pe seama cărora copiii se store ca din teasc. Firește, copiii nu învață nimica în școală, pentru-că nu înțeleg limba de propunere, așa, că statul cu spesele de un milion și jumătate nu ajunge la alt rezultat decât la acela, că copiii rămân lipsiți de învățatura adevărată. În schimb însă, comunele adevărate maghiare duc lipsă de școli, fiindcă Maghiarii nu jertesc pentru școli ca alte naționalități, ear' statul ridică școli în scopul maghiarisării, ceea-ce în părțile curat maghiare nu e lipsă. Astfel în comit. maghiar Jász-Nagykun-Szolnok 10.000 de copii nu umblă la școală pentru-că n'au școli. Așadar nemaghiarilor li-se impun școli maghiare în contra voinței lor, ear' mii de copii maghiari sunt lipsiți de instrucțiune. E o iconă culturală de pe »globul maghiar« și aceasta.

FOITA.

Căpitanul Mărgineanu.

Baladă de Teodor A. Bogdan, inv. în Bistrița.

Pe dinjos de Bistrița
Cine suflă 'n trimbiță?
Da zo suflă un oștean
Mărgineanu căpitan,
Mărgineanu domn răglan,
Car' la oaste a pornit,
A pornit la biruit,
A pornit la vitejit.
Cum din trimbiță sufla
Inima îi lăcrăma
După scumpă mamă-sa,
Care-acasă a rămas
Cu sufletul fript și ars.
Cum sufla cu trimbița
Mulți ficiori el aduna,
Ficiori juni, oameni bătrâni
Cu arme lucioase 'n mâni,
Ca să meargă la luptat
La dușmani de alungat,

Să meargă la vitejit
La dușmani de biruit.
După-ce 'i-a adunat
Mărgineanu căpitan
Cel de douăzeci și-un an
El din graiu așa-a grăit:
»Scump poporul meu iubit,
E timpul de vitejit
Și nu cel de iobăgit,
E timpul de biruit
Și nu fete de iubit.
Când el vorba a gătat
O fată 'i-a cuvântat,
Când el vorba a sfîrșit
O fată 'i-a agrăit
Și din gură 'i-a grăit:
»Mărginene căpitan,
Tu te du la biruit
Dar' nu uita de iubit,
Că cine nu ști iubii
Nu știe nice trăi,
Că cine nu ști plăcea
Nu poate nice avea
Inimă de om Român

Și suflet de om creștin.
Mărgineanu căpitan
Cel de douăzeci și-un an,
El din graiu-așa a grăit:
»Să fii dragă sănătoasă
Ca și-o steaună de frumoasă
Să iubești pe cei de-acasă,
Pe noi să nu ne iubești
Căci mult o să te sfîrșești,
Că cine soldat iubește
Înzădar se mai sfîrșește
Că 'n urmă nu miruește.
— »Mărginene căpitane
Trăească-a tale cătane,
Ca la noi să se gândească
Și pe noi să ne iubească
Mai târziu să ne pețească,
Toți să se căsătorească;
Numai tu să mai rămâi
Fără soață și copii.
Și așa s'a și 'ntemplat
Cum fata 'i-a cuvântat,
Și așa s'a și 'mplinit
Precum fata 'i-a grăit.

Schimbarea numelor. La noi e la modă schimbarea numelor. Stăpânitorii nostri silesc pe cine numai pot să-și schimbe numele în ungurește. Eată ce judecată au despre aceasta oamenii din statele culte: Foile din Germania sînt scandalizate, că autoritățile publice de acolo au dat dreptul unui Evreu cu numele *Schmul* să-și schimbe numele în *Steinhardt*. »*Täg. Rundschau*» scrie următoarele: »La noi, în Germania, se pune preț pe numele moștenit dela părinți; e o bună moștenire, nu numai la boierime, cum e în întreaga lume civilizată, ci și la cetățenii de rînd. Într-o decizie: cum vine un deregător de stat să alătore pe ori-ce venitură la familia unui bun cetățean german, — căci schimbarea de nume *această* însemnătate o are. Aceasta e o volnicie ne mai pomenită față de simțomîntul german, *Astfel de lucruri pot fi ertate numai în Ungaria sau în alte țări cu negoț de soareci, dar' nu într'un stat civilizat de drept*».

Bună palmă pentru stăpânitorii nostri, dacă ar ave obraz, ca să o simtă.

Dreptul limbei.

În nrul trecut al foii noastre am publicat o foarte însemnată hotărîre a Curiei regești din Pesta (cea mai înaltă instanță judecătorească în țeară), într'o treabă ce ne privește tare deaproape pe noi, pe Români, anume *în pricina întrebuițării limbei proprii la judecătoria*. (Vezi mai nainte știrea despre »decisiunea Curiei«).

Despre ce e vorba? Un cetățean, Neamț de neam, cu numele *Samuel H.* a făcut o arătare, cu vorba la tribunal. Tribunalul a adus o judecată prin care omul s'a simțit nedreptățit și, fie că n'a mai putut plăti avocat să-l apere, fie că era o pricină pe care o putea și el apăra mai bine, a făcut el însuși recurs la *Tabla crăiască* contra hotărîrii tribunalului. Recursul, ca om vrednic ce ține la dreptul limbei mamei sale, l'a făcut *în limba nemțească*, în limba lui și a neamului lui.

Tabla regească, călăuzită nu de necazul și nedreptatea contra căreia se plîngea omul, ci de înfumurarea limbei ungurești, nici nu s'a uitat, ce nedreptate arată ponoslitorul că îndură, ci — *a respins pe d'antregul recursul lui*, zicînd că aici limba statului e cea ungurească, dacă are ceva necaz să scrie ungurește Tablei și apoi se va uita în scrisoare.

Adecă mă rog, pentru forma și fudulia limbei statului, lasă ca omul cu

pricina să peardă, poate pe bună dreptate, pira sa.

Dar' Neamțul Samuel H. nu s'a mulțumit cu atât. El a înaintat recurs, *tot nemțesc*, la *Curia regească* din Pesta, contra purtării îngâmfate și volnice a Tablei! Și la asta Curia a adus hotărîrea dată mai nainte, din care fiecare să înțeleagă și să învețe, că:

În pricini așa zise »penale«, adecă ce cad sub *pedeapsă* (cum e de pildă când cineva te-a bătut, te-a amenințat greu, ți-a atacat numele, cinstea ori averea, cari toate sînt fapte penale, ce cad adecă sub pedeapsă), pricini în care fiecare om are drept a face arătare *cu graiul*, fie *în scris, în limba sa proprie*, la judecătoria, — în aceste pricini fiecare om, precum are drept a face arătare *în limba mamei sale, tot așa are și a da recurs contra judecătorei* în aceeași limbă, — dacă află că judecata n'a fost dreaptă. Și recursul numai atunci să recere să fie scris în limba »oficioasă« a judecătorilor, când e făcut de avocat. *Dar' dacă cel împricinat însuși scrie și dă recursul, Tabla e datoare a-l primi*, și a-l lua în desbatere!

În alte treburi, ca de pildă, neînțelegeri pentru moștenire, ceartă pentru avere, pentru pămînt, și altele ce nu se socotesc între »penale«, nici între »*bagatele*« (processe de datorii mici), acolo apoi să recere avocat.

Noi, care zilnic vedem ori auzim, câte nedreptăți de felul acesta se fac oamenilor nostri, nu putem din deajuns să le atragem luarea aminte asupra acestei însemnate hotărîri a Curiei, însemnate nu pentru-că ar hotărî ceva nou, ci fiindcă ea este o poruncă aspră la adresa judecătorilor și a tribunalelor și a Tablelor; *să nu mai calce din volnicie în volnicie față de cetățenii de limbi nemaghiare*, ci dacă au dreptate să o caute și să li-o facă, și atunci când ei să folosească *de limba mamei lor*, la care au drept!

Sînt fără număr întemplerile, că un țeran de-al nostru, se duce la judecătoria și spune: »Dle județ, dușmanul cutare, mi-a zis hoț, ori m'a bătut, am și martori pe asta, mă rog să iei la potocol și să-l pedepsești«. Ear' de e preot ori învățator face arătare în scris: Și judele îi zice țeranului: »N'am vreme, nu se poate, du-te la un avocat, să ți-o facă el »cum se cade«! Ear' învățatorului ori preotului îi respinge hîrtia, pentru-că nu-i scrisă în »limba statului«.

Și într'un fel și într'altul, *județul a călcat legea și datorința sa*, și l'a împins pe om pe mîna avocatului, numai fiindcă i-a fost lene, ori fiindcă îl urește că e Român, sau, se poate și asta:

Ca să știi draguțul meu
C'am murit de dorul tîu.

De-ai fi bade-o de Român
Ți-aș pune gurița 'n sîn,
Dar' nu ești de legea mea
Ne-om iubi de ne-om pute.

Cîntă cucu 'n vîrf de nuc
Vine-mi dorul să mă duc,
Să mă duc într'un drum lung
Dorul badei să-l alung.

Jelui-m'aș și n'am cui
Jelui-m'aș codrului,
Dar' codru-i cu frunza verde
Și el mie nu 'mi-o crede,
Jelui-m'aș la vâlcele,
Vâlcelele-s curgătoare
Și n'or crede, ce mă doare.

Bade inimă de peatră
Ce nu vîi la noi odată,
Nu lăsa vremea uitată;
Vino cînt de rare-ori

fiindcă e ceva prieten cu avocatul, și vrea să-și facă ceva venit, pe când nu era lipsă. Omul are dovezi, și e treabă de cele simple, — atunci ai să-și faci dreptatea și fără avocat! Și pricinile penale sînt de acestea.

Asupra acestui lucru stăruim să-l cunoască oamenii nostri, să știe și mici și mari unde au drept și unde pot încunajura cheltuelile și incurcăturile și trîgănările, pe care câte un avocat de jidan ți-le face, chiar și când ai dreptate, numai ca să trebuiască să mergi mai de multe-ori la el, și tot — »de-acasă«.

Dar' lucrul are și o parte mai însemnată ca asta: prin folosirea limbei noastre, cu graiul și în scris, pe la judecătorii, noi ducem, mijlocit și o luptă pentru dreptul acestei limbi, și e bine ca cât mai dese hîrtii scrise în limba noastră, să treacă prin toate instanțele, ca să nu ni-o uite »măriile lor«.

Și pentru a cruța dară cheltueli, și pentru a lupta întru binele limbei noastre scumpe, în toate treburile unde avem drept la ea, — *să ne folosim numai de limba noastră, în vorbire ca și în scris!*

Adunarea însoțirii pentru teatru.

Adunarea.

»Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român« va ține la *Seliște* două ședințe, Duminecă și Luni.

În ziua întăiu, după deschiderea ședinței prin presidentul însoțirii dl *Iosif Vulcan*, se va face *dare de seamă* despre starea și mersul însoțirii și despre starea *cassei* (averea), se vor alege *comisii* pentru controlarea socotelilor și se vor ceti vorbiri.

Luni, în ședința II. va urma *darea de seamă* a comisiilor alese Duminecă, se vor lua hotărîri și se va hotărî locul și ziua adunării pe anul viitor.

Serbările.

Serbările, ce au să se facă din prilejul adunării, se vor aranja cu următorul program:

I. Sîmbătă, la 17/29 Iulie a. c.

1. Primirea oaspeților la trenurile de după amiază și seara și încuadrarea lor.

2. Seara la orele 8^{1/2}: *Intrunire de cunoștință*, în grădina »Hotelului comunal«.

II. Duminecă, la 18/30 Iulie a. c.

1. Primirea oaspeților la trenurile de dimineață.

Poesii populare.

Din Armeni.

Culese de *Rafila Petru*.

Frunză verde din cărare
Dorul meu păreche n'are,
Oare Doamne ce să fac?
Dorul meu nu are leac,
Mă doboară, ca să zac.

Frunză verde de mohor,
De-a fi bade ca să mor,
M'aș ruga să mă 'ngropi tu,
Dar' te rog pe groapă-mi du
Flori din stratul grădinei
Că-s cu dorul inimii;
Pune-mi la cap lăcrămioare
Să nu uiți dragostele mele,
Ear' pe-a crucei cornurele
Rosmarin îmbobocit
Să nu uiți că te-am iubit,
Pe mormîntu-mi înverzit
Pune-o floare de pe rît,

Într'o zi de nou-ori,
De ți-a părea mulțisor
Vino cînd va răsări.
Și te du cînd va sfinți,
După-ce ne vom iubi.

Jelui-m'aș și n'am cui
Jelui-m'aș codrului,
Codru-i jelnic ca și mine
Că nici frunza nu-i rămîne,
Numai goale clomburele
Să le bată vînturi grele,
Vremile, vînturile
Ca pe min' gîndurile.

Din Vaideiu (com. Hunedoarei).

Culese de *Nicolae Voina*, învățator.

Astăzi beau, mîne mă iau
Pe cărarea care vreau,
Astăzi beau, mîne mă duc
Pe cărarea care-apuc.

Mîndruță tu știi juca
Pita n'o știi frămînta,

2. La 9 ore participarea la serviciul divin în »Biserica mare« gr.-or. din loc.
3. Ședința primă ținută în »Sala festivă« a școlii dela 10—12 ore a m.
4. *Banchet* în »Pavilionul helvețian« la 2 ore d. a. Bilete de persoană à 1 fl. 50 cr.
5. La 5 ore vizitarea „*Exposițiunii*“, aranjată în una din salele școlii.
6. Seara la orele 8 în »Pavilionul helvețian«:

a) *Concert*dat de »*Reuniunea română de cântări*« din loc.

- I. a) »*Hora Dobrogeana*«, cor mixt de N. Popoviciu;
- b) »*Ce faci Ioană*«, cor mixt de G. Dima.
- II. »*Trei cântece populare*«, cor mixt de Mendelssohn.
 - a) »*Cu mine fugi*«;
 - b) »*O brumă a dat peste noapte în Maiu*«;
 - c) »*Pe-al lor mormânt*«.
- III. a) »*Bradul*«, cor mixt de Hauptmann;
- b) »*Nu-i dreptate nu-i*«, cor mixt de G. Dima.

b) *Teatru.*„*Idil la feară*“,comedie într'un act după *Juin* și *Flerx*, localizată de *Maria Baiulescu*.

Berbec, proprietar: dl Nicolae Roman. Smaranda, soția lui Berbec: d-na Aurelia Popp Dăncescu, vărul lui Berbec: dl Iuliu Crișan. Vasile Coteț, neguțător: dl Alexandru Pălăgeș. Tina, soția lui Coteț: d-șoara Alexandrina Aitean. Mărioara, orfană sub tutela lui Dăncescu: Lețiția Calefariu. Costică Rioșan, nepotul lui Dăncescu: dl Dumitru Borcea. Petrea, servitor: * * * Un împărțitor de scrisori: * * *

După teatru, dans. Prețurile de intrare pentru concert, teatru și dans: Loc. I. (șirul I, II. și III.) de persoană 1 fl. 50 cr. Loc. II. (șirurile 4—10) de persoană 1 fl. Loc. III. (șirurile 11—14) de persoană 80 cr.; Parterre 50 cr. Bilete pentru banchet, concert, teatru și dans se află de vânzare în localul »Casinei române« din loc.

III. *Luni, la 19/31 Iulie a. c.*

1. La orele 10 ședința a doua.
2. După prânz va avea loc: „*Petre cere poporală*“.

a) la orele 2 p. m. pornirea convoiului, cu muzică în frunte, din piață la »*Neted*«;b) la »*Neted*« se vor juca jocurile »*Călușerul*«, »*Bătuta*« și »*Brêul*« de mai mulți călușeri din loc și eventual și din comunele vecine, apoi jocuri populare, cântări etc.

3. La orele 8 seara, întoarcere în comună cu muzică și continuarea petrecerii în »Pavilionul helvețian«.

La cas de timp nefavorabil, patrecerea se va ține în »Pavilionul helvețian«. Întrarea e liberă.

IV. *Marți, la 20 Iul. (1 Aug.) a. c.*

Arătându-se dorințe, se vor face „*Excursiuni*“ la »Fântâna Folti« sau »*Crinți*«.

Biroul de informațiuni se află permanent în localul »Casinei române« din loc, în zilele cât durează sărbările

Comitetul aranjator roagă pe toți *părtinitorii* *culturei* *poporului* *român* *a* *participa* *la* *această* *adunare* *generală* *și* *la* *festivitățile* *aranjate* *în* *jurul* *ei*, *fără* *altă* *învităre* *specială*.

Seliște, la 1/13 Iulie 1899.

Pentru comitetul aranjator:

D. Banciu,
președinte.

Dumitru Mosora,
secretar.

Avis.

Acei domni din jur sau depărtări cari vor binevoii a participa la adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru național-român“, ce se ține în 30 și 31 Iulie n. a. c., se avizeze pe scrisorile până la 26 Iulie, ca astfel de cu timp să se poată lua măsurile de lipsă pentru incuartațire.

Asemenea sunt rugați a se anunța toți cari voesc să participe la banchetul ce se va da în ziua primă. Prețul e 1 fl. 50 cr. de cuvertă.

Seliște, la 12 Iulie 1899.

Dumitru Banciu,
președ. com. aranj.

Sfintirea episcopului Goldiș.

Duminecă s'a îndeplinit aici în Sibiu sfintirea nou alesului episcop al Aradului, Iosif Goldiș.

Eată cum s'a petrecut sfintirea:

Actul sfintirii s'a început Sâmbătă după amiază cu vecernia mică, s'a continuat seara la 7 ore cu vecernia mare sau »*Privegherea*«, după tipicul pentru sfintire de episcopi, ear' Duminecă la 9 ciasuri în decursul liturghiei, s'a încheiat prin *chirotonirea* însași.

Liturghia a celebrat-o Preasfințiiile lor Metropolitul *Meșianu* și episcopul *Popea*, ajutați de archimandriții I. *Goldiș*, Aug. *Hamssea* și Filaret *Musta*, și de protopresbiterii I. *Papiu*, Dr. R. *Roșca* și Ignatie *Pap*, Ecteniile le-au cetit diaconii I. *Popovici* și

D. *Câmpean*. Răspunsurile și cântările liturgice s'au cântat din strană; cor nu a fost. Priceasna »*Ochii inimei mele*«. a cântat-o preotul din Ocna, *Isaia Popa*. Public a fost foarte puțin. Au fost de față câțiva oaspeți dela Orade, Arad și alte părți.

După îmbrăcarea archiereilor, protopopul Ignatie Pap eșind din altar cu alesul, îl presentă Metropolitului prin cuvintele:

— »Se aduce spre hirotonire prea iubitul archimandrit *Iosif*, ales și întărit episcop al de Dumnezeu scutitei eparchii a Aradului, Oradei-mari, Jenopolei, Hălmagiului și al părților din Bănatul timișan«.

Metropolitul: »Ce ai venit și ce ceri?«

Goldiș: »Am venit să cer darul archieriei«.

Metropolitul: »Dară cum crezi?«

Goldiș cetește Credeul.

Candidatul e a 2-oară prezentat, tot prin cuvintele de mai sus.

Metropolitul: »Cum crezi despre intruparea Fiului?«

Candidatul explică acest punct al Credeului.

Se presentă a treia-oară, tot în forma de mai sus:

Metropolitul: »Explică-ne nouă mai pe larg mărturisirea credinței tale și spune-ne ce crezi despre canoanele bisericei?«

La această provocare candidatul cetește jurământul archieresc.

Se continuă apoi liturgia până la »*Sfinte Dumnezeule*«, după care se face *chirotonirea*.

La sfârșitul liturghiei, tocmai la 11 ore, Metropolitul desbrăcat de odăjdii, șezând pe fotoliu în mijlocul bisericeii, alături cu el episcopul *Popea*, ear' ceilalți preoți liturgisitori stând jur împrejur, îmbrăcați în odăjdii, cetește din tipiconar o vorbire, prin care îi dă noului episcop toiagul păstoririi.

După primirea acestuia episcopul *Goldiș* cetește o vorbire, în care zice, că simte greutatea, ce o ia asupra sa și făgăduiește a lucra pentru binele bisericeii.

Cu aceasta s'a sfârșit actul sfintirii. În cinstea noului episcop Metropolitul *Meșianu* a dat un prânz mare.

La actul sfintirii n'a fost public mult, cum e obiceiul la astfel de prilejuri și tot lucrul s'a petrecut șec și rece. Pricina e, că despre *Goldiș* se știe, că a fost deputat unguresc, că a aprobat legile păgâne de căsătorie civilă etc. și că e pe partea Ungurilor....

Mândruță tu știi sări
Pita n'o știi plămădi.

Zis-a mama să mă 'nsor
Să-i aduc un ajutor
Să dea cu el de cuptor,
Câte-odată
Și de vatră.

Nu gândi bade gândi
Că ca tine n'oi găsi,
Numai dealul de l'oi trece
Ca tine găsesc și zece,
Și mai nalt și mai frumos
Nu ca tine un mucos.

Am o mândră ca o cruce
Și la lucru n'o pot duce,
Dimineața-i roua mare
Și se udă pe picioare.

Nu gândi bade că-mi pasă
Că te duci la altă casă,
Că știu c'o faci de mânia
Că nu îți dă tata miie,

Dar' dacă se gată miia
Vei rămâne tu cu fia,
Și dacă se gată suta
Vei rămâne tu cu sluta.

Măi bădițe Romoșene
Hai la mama de mă cere,
De-a zice că nu m'a da
Eu bade m'oi spânzura.

Din Aiud.

Culesă de Marian S. Ungur, elev preparandial:

Poate ști cine nu-i beat
Că mândra-i cu mine 'n sat,
Poate ști cine nu-i prost
Că mândra-i pe rîndul nost.

Cătu-i țeara și lumea
Nu-i mândruță ca a mea,
Căci e albă și 'năltuță
Cum e mândra mai drăguță.

De cine dorul să leagă,
Nu-i pară glumă și șagă,

Și de mine s'a logat
Și-n grea boală m'a băgat.

De-aș trăi cât frunza 'n viie,
N'aș lua fată 'n moșie
Să-mi poruncească ea mie,
Făr' săracă și să-mi placă.

Decât beut și mâncat
Cu urita după cap,
Mai bine să fiu flămând
Și cu mândra petrecând.

R. I. S.

Pune și aci, părinte....

Morgând un Țigan la biserică a văzut cum preotul tot face cu cădelnița cătră oameni, ear' oamenii își fac cruce și își pleacă capul; el credea că cer foc dela popa. Sosind preotul lângă Țigan cu cădelnița, Țiganul în grabă zice:

— Pune și aci un pic, părinte, că 'mi-s'a stîns pipa.

Împărțit de
Ioan Popa, pedagog.

Din pildele altora.

Naționalismul preoților slovaci.

În nrul trecut al »Foi Poporului» am arătat, ca pildă pentru poporul și preoții noștri, purtarea bărbătească a preoților croați și jertfa bogată a poporului croat pentru așezămintele sale culturale, jertfe prin cari a ajuns a stoarce uimirea și laudele chiar a dușmanilor unguri.

Vom da azi o altă pildă, acelorași preoți și aceluiași popor al nostru, scoasă și această pildă nu din viața cutărui popor mare și liber, ci tot din a unuia de seama noastră, ba mai slab ca al nostru și gemând sub același jug ca și noi! E poporul slovac și preoții sei. din partea de mează-noapte a Ungariei,

Își are negreșit acest popor nevoile și lipsurile sale multe, dar' în zilele din urmă el s'a pus pe o mișcare națională, pe care trebuie să o scoatem la iveală, ca de bună pildă.

Fiind adecă vorbă, că dieta unguerească să fie, chiar înainte de vreme, bună-oară în toamnă, risipită și să se facă alegeri noue de deputați, — conducătorii slovaci au început să concheme adunări de alegători, în care să iee în desbatere anumite trebuințe de-ale poporului lor, și a cere stăpânirii cu țărfe, împlinirea lor.

Noul guvern al lui Coloman Széll a îngăduit întâia adunare de acest fel, a îngăduit și pe a doua și pe a treia, vr'o cinci dupăolaltă.

Slovacii au prins curaj și au început a se mișca în toate părțile și a conchema la adunări în tot mai multe puncte! Și asta pare a-i fi făcut răcori și noului guvern, și uitându-și de ce a făgăduit când a luat în mână frânele țerei, că adecă va cârmui după »lege, drept, și dreptate», le-a băgat acestea în buzunar și s'a pus pe nedreptate, căci în săptămâna trecută, a început a oprî atari adunări populare slovace. Pe 16 Iulie era conchemată una la Tișolt, și solgăbirul — a oprî-o! Poate le vor oprî și pe celelalte.

Dar' nu oprirea asta e lucrul de căpetenie pe care vrem să-l scoatem la iveală, ci că ce 'l-a îndemnat și pe noul guvern a se da pe noue volnicii!

Eată ce: *ținuta bravă și națională a poporului slovacesc și doară mai ales purtarea cea curajoasă a preoților slovaci!*

O foaie din Pesta, apropiată de guvern, se plânge asupra acestui lucru și plângerea ei ne dă înțelesul opreliștei. Ea zice între altele:

»Pentru a se vedea cine sînt cei-ce concheamă aceste adunări naționale slovacești, vom spune, că între aceia au parte însemnată preoții, atât cei rom.-cat., cât și cei evanghelici-augustinii. Astfel între cei 15 conchemători ai adunării dela Senița, sînt 7 preoți: 3 rom.-cat. și 4 reformați!

»E într'adevăr tristă arătare, că ocârmuirea cea recunoscută ca »patriotică» a bisericei rom.-cat. și augustină, încă n'a reușit nici până azi să tacă peste puțință, ca între preoții din părțile de mează-noapte, să nu se mai gă-

sească — precum se vede destul de numărătoși — atari preoți, cari ținându-și slujba lor preoțească numai de lucru de-a doua mână, să joace roluri conducătoare în aranjarea de mișcări nepatriotice».

Așa se tângue foaia maghiară. Tânguirea ei însă, este o laudă, o mare și frumoasă laudă, pentru preoțimea pe care o atinge! Ea ne arată că toate cursele ce stăpânirea le-a întins și le întinde prin legile mai noue bisericești și cele cu plata preoților, — n'a reușit a-și robi sieși și planurilor sale preoțimea slovacă, și că o mare parte a acelei preoțimi e chiar, *ba par'că mai virtos acum!* la postul seu de sentinelă, păzitoare, trează și bărbătească, a drepturilor poporului seu!

Foaia unguerească în oarba ei ură față de popoarele nemaghiare, numește »mișcări nepatriotice», adecă dușmănoase țerei, mișcările unei preoțimi, care își adună poporul și-l îndeamnă la luptă legiuită pentru drepturile și limba sa națională, aci în țeară!

Dar' cine nu vede că atare preoțime numai sfânta datorință 'și-o împlinește, și că hulirea ei înseamnă hulirea dreptății însăși?

E frumoasă purtarea acestei preoțimi, și frumusețea purtării ei strălucește mai ales acum, când guvernul încearcă cu atâta risipă de puteri, să-și supună, să-și facă servitoare sieși, preoțimea întregii țeri, prin — cumpărare cu arginți!

Și noi scoatem la iveală purtarea cea hilită a ei, ca o pildă vrednică de a lua din ea indemn și învățătură preoțimea tuturor popoarelor nemaghiare, neîndreptățite în această țeară.

Așa, cu curaj trebuie mers în frunte, așa trebuie condus poporul tocmai în aceste zile de momeli și încercări de cumpărare de suflete, — și atunci bine îi va fi și poporului și și preoțimei! Și toată lumea cinstită va bate în palme la adresa preoțimei cu bravă purtare!

Iancu.

SCRISORI.

Cetiți foi!

Vale, Iulie c.

Mai nainte cu 10 ani locuitorii comunei noastre Vale (comitatul Sibiiu), erau toți economi de oi și aveau o viață îndestulitoare, încât parte din ei au făcut averi frumoase, însă timpul de față ne-a nimicit cu totul economia de oi. Astfel Vălenii noștri din economi de oi au ajuns la diferite întreprinderi și duc o viață mai tristă ca atunci, când erau economi de oi. Causa este, că moșii nu prea au ca să poată trăi numai din economia câmpului, dar' și puțină moșie ce o au, nu o cultivă cum se cuvine. În timpurile mai vechi a avut și comuna noastră vii, al căror loc și acum se vede, ici-colo câte o viță, dar' în loc de a le cultiva, le-au lăsat părăsite, cu toate-că locul ar fi foarte bun, e bine așezat și pământul este roditor, dar' din cauza nedreptății cu lucrul câmpului, stau părăsite. Eu am zis de repeți-ori cătră proprietari de vii, să cultivăm viile, dar' mi-au răspuns, că ei nu pot trăi numai

din venitul lor, căci ca oieri trebuie să meargă în România, Rusia etc. să-și câștige hrana vieții. Dar' oare nu ar aduce și acestea un venit frumos la casele noastre pe lângă cele agonisite din străinătate? Apoi viile le-ar putea lucra mai mult femeile noastre și noi ne putem vedea de întreprinderile noastre, că totuși perd ele timpul verei înzădar umblând dela una la alta și șezând în uliță și privind în dreapta și în stânga cu un caier de lână în furcă, sau cu o cusătură în mână. Dar' de unde vine aceea, de noi nu ne putem deprinde la mai multe soiuri de economie? Causa e, că noi nu cetim foi, cari ne dau povești și învățături economice și de tot felul, ca apoi să urmărim sfaturile câștigate prin cetire. Și eu sînt Vălean și am fost în acea stare, dar' acum 'mi-s'a luminat calea de când m'am învrednicit și eu a vedea în casa mea mult prețuita »Foaia Poporului», care a strălucit ca o făclie luminoasă în mijlocul casei mele, depărtând întunerecul, care o a fost cuprins; nu am cuvinte a-i mulțumi pe deplin dlui silvicultor din Seliște, care 'mi-a prenumărat »Foaia Poporului».

Multe ar fi de amintit în privința cetirei foilor, dar' le las până de altădată, acum zic numai: *Fraților Români! Abonați foi, cetiți și vă luminați.* Ear' Vălenilor le zic: cultivați viile, nu le mai lăsați părăsite, că după pagubă e și rușine, ear' pe frunțași îi rog să sfătuiască pe proprietarii de vii, a le cultiva, arătându-le ce venit aduc viile cultivate. Ioan Dușa, pădurar.

Mihail Cogălniceanu.

— Vezi ilustrația. —

Numărul de azi al foii noastre este împodobit cu portretul unuia dintre cei mai mari bărbați ai poporului românesc: Mihail Cogălniceanu. Acest vrednic bărbat are parte însemnată la deșteptarea și înălțarea poporului românesc.

Născut la 1817 în Iași din o familie boierească, școalele mai înalte le făcui în Paris și Berlin, unde a scris mai multe lucrări despre Români, atrăgând luarea aminte a străinătății culte asupra noastră.

Întors în țeară a scos mai multe foi, apoi a intrat în viața politică, lucrând toată viața pe acest teren și ajungând la frumoase isbânde. Cogălniceanu a lucrat din răspuțeri pentru unirea Moldovei cu Muntenia. Că unirea s'a făcut, între alții este în mare parte și meritul lui Cogălniceanu.

După unirea țărilor a fost de două ori prim-ministru și în mai multe rânduri ministru. Între altele a fost ministru pe vremea războiului de neatîrnare (la 1877), cu care prilej a dezvoltat o mare și rodnică lucrare pentru reușita bună a războiului și neatîrnarea țerei.

Cogălniceanu muri la 1890. El, dimpreună cu alți bărbați de pe acel timp, cum au fost Bălcescu, V. Alexandri, Negri, Brătienii ș. a. are vrednicia de-a fi reînviat gloria străbună. De aceea numele lui cu fală se poate pomeni de urmași.

PARTEA ECONOMICĂ.

Lipsa de nutreț.

Lipsa de nutreț în unele ținuturi ale patriei noastre este atât de simțită, încât economii de vite din acele ținuturi de pe acum sunt îngrijiți, că cu ce vor nutri vitele la iarna viitoare, ca să le poată scoate eară în primăvară.

Lipsa de nutreț a provenit din două cauze: întâiu din înfriurința elementelor naturale (ploaie, căldură ș. a.), a doua din negrijirea corăspunzătoare a fânațelor naturale. Asupra elementelor naturale, ca ele să urmeze la timpul potrivit, omul până acum nu are nici o înfriurință, ci el privește numai în liniște la mersul regulat sau neregulat al acestora. Asupra îngrijirii fânațelor naturale însă omul poate avea o înfriurință hotărâtoare.

Că cum își deprinde omul această înfriurință peste care el este stăpân, se poate vedea pe cele mai multe locuri. Fânațe naturale destul de potrivite pentru creșterea ierbei sunt lăsate pradă sobolilor, nime nu le risipește măcar moșinoaele, ca se poată crește iarbă în locul lor, pe cele băltoase nime nu le canalizează, ca să se poată scurge apa de pe ele, pe cele din apropierea râurilor curgătoare, nime nu le udă pe timp de secetă, pe cele concreșcute cu răchite și alte tufe nime nu le lăzuește, pe cele sterpe de iarbă nime nu le seamănă, nime nu le grapă primăvara, nime nu le mai gunoeste ș. a.

Fânațele naturale putem zice, că sunt copilul cel mașter al agriculturii noastre, de care nime nu poartă nici o grijă, așteptând, că doar' o să plângă și el, ca se ne mai aducem aminte despre starea lui. Dar' el nu plânge ci-și răsbună înfricoșat asupra părinților sei mașteri, cari nu se mai duc să-l vadă din an în an, ear' la anul, când se duc ca să-l vadă, îl află părăginit și aproape fără nici o vieață în el. Atunci se dă alarmă, că copilul mașter ne-a înșelat în așteptările noastre și toată vina se aruncă asupra lui, măcar-că și noi purtăm o parte la acea vină.

— Omul când dă de necaz și daună nu le poate ascunde, până nu le mai spune și altora, cari îl mai mângăie și îmbărbătează oare-cum. Așa fac și economii nostri când ved, că le lipsește câte ceva: spun în dreapta și în stânga, întreabă încoace și încolo cu vorba și în scris, doar' se va afla cineva, care să-i mai mângăie și să le dea câte un sfat bun. Un sfat înțelept plătește de multe ori mai mult decât o comoară, căci și o comoară de ar fi ea cât de mare, dacă omul nu o știe întrebuința înțelepțește, odată se pomenește cu nimic.

Să nu crează cetitorii noștri, că eu aș fi așa de înțelept ca Solomon sau făcător de minuni ca Moise și așa numai decât, dacă nu din baston, apoi din peana mea are să curgă de-a gata isvorul de nutreț pentru vite sau mană pen-

tru oameni. Nu! Eu, primind avisul din partea direcțiunii foilor noastre, în urma numeroaselor întrebări, ca să constatez, că de unde vine lipsa de nutreț? cred, că am răspuns în cele de mai sus! Ear, că cari ar fi plantele cele mai acomodate, ca să le sămănăm acum, ca până la toamnă să producă nutrețul de lipsă pentru iarnă, cred, că se pot răspunde în cele de mai jos.

E treaba economilor noștri apoi mai departe, ca ei să urmeze sfatului meu, sau să mă socotească și pe mine de al doilea copil mașter al lor.

— Înainte de aceasta cu aproape 200 de ani, a fost o foamete mare în Franția, în urma unor ani rîi de recoltă, ca cum este și cel din est-an pentru România. Academia de științe de acolo, a pus un premiu mare pentru deslegarea următoarei întrebări: »Care ar fi planta cea mai potrivită, care cultivată fiind, se poată înlocui bucatele?« Premiul l-a câștigat apotecarul Parmentier, introducând cultura cartofilor (crum-penelor).

Mihail Cogălniceanu.

Oare pe la noi se nu se afle un al doilea Parmentier, care să ne recomande niște plante, cari sămănite se poată înlocui nutrețul de pe fânațele naturale?

Ba da! S'a aflat și pe la noi deja un om înainte de aceasta cu aproape un veac, care a introdus cultura ierburilor sămănite, precum sunt: luțerna, trifoiul, mazăricea ș. a. Acest econom harnic s'a numit Samoila Tosedie.

Economii harnici din apropierea orașelor și de prin câmpurile comasate, au și ascultat de glasul lui, și aceia sigur, că nu vor duce lipsă de nutreț; vor duce însă mai cu seamă aceia, cari nu cunosc plantele numite, decât poate numai după nume. Acestora puțin le-ăm putea ajuta acum, cu recomandarea culturii acelor plante, de oare-ce este prea târziu și nu s'ar putea ajunge la nici un scop cu ele, afară doar' decât cu cultura mazărichei amestecate cu ovăș și sămănită în miriști, după ridicarea recoltelor de bucate.

Cele mai bune ierburi, cari cresc curând, dau un nutreț plăcut vitelor și

s'ar putea sămăni în miriștea umedă sunt: iarba spicoasă (phleum pratense), din a cărei sămăntă se recer 7 chlgr. la un jugăr, un chlgr. costă 40 cr.; trifoiul încarnat (trifolium incarnatum), din a cărei sămăntă se recer pe un jugăr 18 chlgr., un chlgr. costă tot 40 cr.; luțerna de nêsip (medicago media), din a cărei sămăntă se recer 17 chlgr. pe un jugăr, un chlgr. costă 90 cr.; bolium perenne, un fel de iarbă spicoasă, din a cărei sămăntă se recer câte 30 chlgr., un chlgr. costă 40 cr. ș. a. Toate aceste sămănte de ierburi se pot procura dela firma lui Mauthner Ödön din Budapesta IV., strada Andrassy nr. 23.

Sămăntecele acestea se pot sămăni și singure în pământul bine pregătit, mai bine însă se desvoaltă și cresc cu o plantă umbritoare, precum e: ovășul, orzul sau mălaiul (meiul) mărunt.

Sămăntecele ierburilor acestora, după cum se poate vedea, sunt cam scumpe, ear' economii noștri nu prea au așa bani. De aceea noi credem, că s'ar mai putea sămăni încă și unele sămănte de bucate pentru prăsirea nutrețului de lipsă, precum sunt: ovășul, sęcara și cucuruzul, apoi mohorul, ghijdeiul, costreiul ș. a. a căror sămăntă nu costă mulți bani, cari până la toamnă încă ar putea da câte o cositură bună de nutreț.

Acestea sunt sfaturile, cu cari ne-am crezut datori economilor noștri. Rămâne acum la buna lor chibzuință și cumpănire, ca să cerce toate mijloacele, prin cari cred, că-și vor putea asigura ceva nutreț mai mult pentru iarnă.

Fraților economi! Cercați și vă ajutați înși-vă, că așa zice proverbul: »Ajută-ți, și apoi D-zeu încă-ți va ajuta!«

I. Georgescu.

Roadă.

În partea preponderantă a țerei secerișul e deja în curgere; pe unele locuri e terminat chiar. Astfel în curând se va putea exact socoti paguba cauzată prin desele ploii și furtune, pe multe locuri împreunate cu grindină, cari mai ales în luna trecută au cercetat des și multe ținuturi. Judecând după extimațiunea din raportul dto 30 Iunie al ministerului de agricultură, ne putem aștepta la recoltă mijlocie, pe multe locuri mijlocie bună, ceea-ce de pildă la grâne, în comparație cu recolta din anul trecut promise cu 2½ milioane de măji metrice rezultat mai bun decât în anul trecut. Sunt însă unele locuri, pe unde recolta e sub mijlocie, amăsurat stricăciunilor cauzate de tempești, rugină, tăciune, etc.

Socotind la 5,515.000 jugăre catastrale teritorul sămănat și luând în considerare că în genere media recoltei se apropie și acum de 7 măji metrice: se poate spera la 36-37 milioane de măji metrice. Natural, că rămâne în valoare restricțiunea, că rezultatele factice pot să treacă peste evaluările acestea, dar' pot și să rămână sub ele, în-deosebi eventuala extindere a ruginei poate să cauzeze încă mari pagube în sămănturile necoapte încă, cum și căldurile ce eventual vor urma. Luând ca punct de mănecare media de 7 măji metrice la jugărul catastral,

cea mai bună recoltă, adică 7 măji metrice și pe alocurea încă și mai mult la juger promit comitatele: Bars, Strigoniu, Neograd, Neutra, Pojon, Baranya, Alba, Mușon, Somogy, Șoprún, Tolna, Vespem, Bací-Bodrog, Heves, Jász-Nagykun-Solnoc, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borșod, Gömör, Kishont, Bichis și Hajdu, sub 7 măji metrice, adică 6-7 măji promit comitatele: Hont, Tréncin, Győr, Comorn, Vas, Zala, Ciongrad, Abauj, Torna, Sáros, Ung, Zémplin, Bihor, Maramureș, Szabolcs, Sélagiú, Arad, Cenad, Caraș-Severin, Timiș, Torontal, Alba-inferioară, Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Făgăraș, Hunedoara, Tërnavă-mică, Cojocna, Murăș - Turda, Turda - Arieș și Odorheiu.

Special din *Vinga* corespondentul raportează, că în butul timpul foarte nefavoritor pentru economia de câmp, recolta promise a fi relativ bună. *Fên* s'a făcut mult, dar' în urma ploilor a pierdut mult din calitate și preț. Multor economi, cari n'au ajuns să 'și-l adune în clăi, li-s'a mucezeit și înegrit. *Grâul*, drept că pe alocurea a prins rugină, dar' aceasta numai asupra paielor are înrîurintă, spicelor nu li-a cauzat până acum nici o stricăciune. Pe locurile mai grase holdele sînt bătucite, aceasta însă numai secerătorilor dă lucru mai mult, paguba e neînsemnată. Secerișul s'a început deja în întreg hotarul. Spicile sînt mari și frumos dezvoltate. *Orzul de toamnă* e secerat deja; atât în calitate, cât și în cantitate, recolta e multumitoare. Cel de primăvară e cu mult mai bun. *Sécara* e neexceptionabilă în toate privințele. Cei cari au séménat sécără vor ave în anul acesta recoltă excelentă. Holdele de *ovés* încă sînt frumoase și promit recoltă bună. Pentru *cucuruz* timpul a fost foarte favorabil; e verde și frumos crescut pretutindenea.

Sfaturi.

Na lăpêdați cojile de oué.

Coaja oușlor de galițe se formează din materie văroasă. Această materie parte 'și-o caută ele, adunând tot felul de nésip mărunt de prin curte și malter de pe lângă case, parte dându-le însuși omul.

Crescătorii practici de galițe au aflat că cojile de oué întrebuintate în casă, nu trebuie lăpêdate numai așa afară, ci zdrobite, amestecate cu smintit de faină și astfel date la galițe. Prin aceasta le ușurăm mult lucrul galițelor, primind ele de-a gata materia văroasă de lipsă, de care au neapărată trebuință la formarea din nou a coajei de ou din trupul lor. În lipsa cojilor de oué se poate amesteca în smintit câte o porțiune de var strins, care are aceeași înrîurintă asupra formării cojilor, ca și cojile cele zdrobite.

Folosiți mustul de gunoiu.

De câte-ori nu avem prilej să vedem cum curge mustul de gunoiu din curțile economilor nostri pe marginea șanțurilor de pe lângă drum, sau în cutare pârâu sau vale din apropiere, de îngrășe pe trile acelora, ear' gunoiul din curte se mucezește în grămadă (platformă).

Economii practici însă nu-l lasă nici pe acela nefolosit, ci parte îl aruncă pe grămada de gunoiu, parte îl prind în niște căzi (buți) anume făcute spre acest scop și astfel îl transportează în grădini și pe câmpuri.

Mustul de gunoiu se poate folosi mai cu seamă la udatul fênașelor primăvara și după-ce le-am cosit, precum și la udatul agrilor înainte de a-i séména și a unor legumi. Mustul de gunoiu nu se folosește în stare curată, ci amestecat cu câte două părți de apă. Acela în stare proaspătă nici nu e bun, ci numai

după-ce a stat câte două săptămâni în groapa sau fântâna, în care se adună. Economilor! Nu lăsați dar' ca să se scurgă mustul de gunoiu nefolosit din curțile voastre, ci-l duceți pe fênașe și în grădini, căci atunci și acelea vă vor rêsplăti osteneala voastră îndoit.

Alungarea sobolilor.

Deși sobolii aduc un folos neprețuit prin stîrpirea vermilor și a gândacilor, cari se încuibeză sub pământul de prin grădini și fênașe, totuși ei fac și oare-care stricăciune prin scoaterea mușinoaelor, cari mișcă, rêscolesc și acoper une-ori legumile tinere și împedecă cositul regulat al fênașelor.

Economii caută fel și fel de mijloace pentru a se scăpa de acești oaspeți nechemăți în grădinile și fênașele lor: împlântă soc prin găurile lor, îi pândesc pe când scot moșinoiul și-i scot și omoară cu sapa ș. a. Acum de curând un econom din Germania a pus prin găurile lor gunoiu de capre; sobolii n'au putut suferi mirosul aceluia și toți 'i-au părăsit grădina.

Știri economice.

Boale de vite în comitatul Albei-inferioare s'au constatat în 24 comune. Anume: *turbul* în Mihalt (1 curte) și Mirislău (1 curte); *râpciuga* și *riia* în Tâmpăhaza (1 curte); *ciuma porcilor* în Galda-de-jos (13 curți), Oarda-de-jos (1 curte), Benic (11 curți), Bărabanț (1 curte), Ciugud (5 curți), Dumitra (4 curți), Alba-Iulia (1 curte), Doștat (1 curte), Crăciunel (1 curte), Cârna (3 curți), Chișfalău (4 curți), Cojlar (1 curte), Beța (7 curți), Cisteiu (1 curte), Căpud (1 curte), Uioara (3 curți), Aiud (1 curte), Sân-Benedic (8 curți), Totoiu (1 curte), Tâmpăhaza (1 curte), Roșia (11 curți), Odverem (15 curți), Oiejdea (1 curte), Mirislău (1 curte).

Din Basarabia se anunță, că pe acolo domnește de pe acum o miserie cumplită din cauza secetei și că țeranii au început să simtă foametea.

Vitele mor cu grămada și țerantii n'au pâne. Hrana unui cal a ajuns să coste 70 de lei pe lună. Caii de muncă se vînd cu 6-8 lei de cap, sau li-se dau drumul în stepe, fără-ca se-i prinză nimeni, pentru-că n'au cu ce-i hrăni.

Toți se așteaptă ca la iarnă să fie o foamete cumplită în Basarabia.

Export de lapte la Constantinopol. Proiectul de-a se exporta din *jurul Sibiului* lapte la Constantinopol, cu care se făcuse atâta șgomot, se pare că va rămâne baltă. *Bud. Hir.* e informată, că nu se rentează a se exporta lapte, de ore-ce europenii din Constantinopol sînt provezuți cu lapte îndestulitor, și fără de import.

Mișcarea pentru acest export s'a făcut la inițiativa guvernului unguresc. Un trimis al acestuia a constatat dela început tocmai contrarul la ceea-ce scrie *Bud. Hir.*, că adică este lipsă de import de lapte. Acum e întrebarea cum stăm în adevăr?

Oare nu se vor fi resgândit stăpânitorii nostri să nu mai spriginească întreprinderea, pârându-le rău, că au să câștige parale Sașii și Românii și nu Ciangăii bună-oară?

FELURIMI.

Cât costă un cuib de pasere?

Un cuib de pasere? Ei, ce o să coste, o nimica toată. Să nu te înșeli Petre, — zise dascălul, — un cuib de

pasere costă cel puțin 1000 de coroane, ba sînt unele, cari costă și două și chiar mai multe mii. — Spuneți aceasta cui veți vrea, căci nimenea n'o să creadă. — Ei, atunci o să-ți dovedesc: Închipește-ți, că copilul vecinului strică un cuib cu vre-o cinci pui de vrabie. Acești cinci pui, se înțelege, că pier cu desăvîrșire. Îți poți închipuți, că aceste cinci guri micuțe, nu fac altceva decăt mîncă toată ziua. Să zicem, că fiecare mîncă pe zi nu mai mult decăt 50 de omizi, cari ar face 250 de omizi pe zi, cari rod neconținut la arborii nostri și acum rămân neatînse, fiindcă acel copil a stricat cuibul. Să zicem, că acele cinci paserele ar fi mai stat în cuib 30 de zile și ar fi prăpădit nevătămăte vr'o 250 de omizi în fiecare zi. În acest cas ar fi prăpădit cu totul 7500 de omizi.

Așa e, sau nu e așa? — Se înțelege, că-i așa! — Dar' mai departe, fiecare omidă — asta e constatat — mîncă, când se pune pe mîncare, atâtea foi și flori, chiar cât cântărește ea însași. Să zicem dar', că omida 'și-ar fi continuat mîncarea în felul acesta încă numai 30 de zile și ar fi prăpădit numai un singur fruct, atunci ar fi mîncat toate la olaltă, nu mai puțin decăt 225.000 fructe și ear' numai fiindcă acel copil a luat cuibul. Cât e vrednic dar' un cuib de pasere în împrejurările acestea cu locuitorii sei? Ei, 225.000 mere sau pere, cari la olaltă, bucata numai cu un filer socotită, fac suma 1125 coroane. Dacă am zis, că un cuib de pasere costă o mie de coroane, te rog să mă crezi și spune prin urmare la toți prietenii tăi, să lase în pace cuiburile de paseri, ca să rămână cultivatorilor de pomi mîia de coroane.

Întrebări și răspunsuri.

Întrebare: Am pus în primăvara anului acesta niște altoi în grădină. După-ce au început a înfrunzi și înflori, furnicile au năvălit pe ei, așa, că frunzele fiind și de altcum destul de crude, au început a se aduna și vesteji. Mă tem, că de nu voi face ceva mai de timpurî împotriva lor, ca să-mi apăr altoii, acestia pot să pătîmească, ba în cele din urmă chiar să se uște. Vă rog de un răspuns.

Abonent nr. 2029.

Răspuns: Furnicile află pe frunzele pomilor și ale altor arbori, un fel de miere de rouă, provenită după părerea unor învățați dela așa numiții păduchi de frunze. Mierea (mana) aceea furnicile o caută cu plăcere și deodată cu căutarea aceleia omoară și insectele numite. De aceea unii grădinari, nu țin furnicile tocmai de așa primejdioase. Fiindcă altoii tineri au coroana ceva mai scundă, este prea firesc, ca asupra lor să năvălească mai cu putere.

Când vedem, că năvala furnicilor asupra altoilor și a pomilor are urmări păgubitoare, le căutăm locuințele (mușinoaele) lor, cari îndeobște se află în apropierea pomilor. Pe acelea le rêtăm cu o sapă sau lopată de fer din fața pământului și le aruncăm mai departe, ear' urma acelora o opărim cu apă ferbinte sau o ardem cu foc.

Unii mai presară la trupina altoilor și pulbere de var nestîns sau cenușe de lemn cernută, de cari furnicile încă se feresc. Alții ung trupina altoilor cu un fel de cleiu sau păcură, de cari încă se feresc furnicile.

Cearcă și d-ta vre-unul din mijloacele arătate aci, și sigur, că o să te folosești.

Întrebare: Am un juger de pământ slatină (salitru alb), pe care voesc a-l séména cu fên. Vă rog să-mi spuneți câtă séménță îmi trebuie, când ar fi timpul mai potrivit pentru séménat și cum trebuie séménat? Totodată vă rog să-mi spuneți de unde aș pute căpêta o séménță bună?

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

Disertațiune de Elena Biju, învățătoare în Caransebeș.

(Urmare).

3. Învățătorul iubitor de dreptate.

Răspuns: Dacă pământul, de care ne vorbești, conține în sine și umezeala de lipsă, apoi poți să cerci cu următoarele semente: iarba spicoasă (phleum protense), din a cărei sămânță trebuie la un jugăr câte 7 chlgr., un chlgr. costă 40 cr., iarba cu clopoței (dactilis glomerata), din a cărei sămânță se recer câte 20 chlgr., un chlgr. costă 1 fl., lăterna de năsip (medicago media), din a cărei sămânță se recer 17 chlgr., un chlgr. costă 90 cr., trifoiul încarnat (trifolium incarnatum), din a cărei sămânță se recer 18 chlgr., un chlgr. costă 40 cr. ș. a. Toate aceste semente se pot procura dela firma Mauthner Ödön din Budapesta IV., strada Andrassy nr. 23.

Sămănatul se poate face în decursul verei ori-și-când. Mai bun este însă sămănatul săvârșit primăvara. Sămăntele numite se amestecă cu năsip de cel mărunt și așa se seamănă. Sămănatul trebuie săvârșit înaintea unei ploii mai mari, când apoi sămănta se astupă și de sine, fără de a mai grăpa locul. Înainte de a sămăna sămănta ar fi bine ca să încerci încâtva și îmbunătățirea pământului, prin adaugerea unei pături cât de subțire de gunoiu cu pământ humos sau lutos dintr'un alt pământ din apropiere.

Invitare de abonament.

De curând s'a împlinit jumătatea dintâiu a anului curent și „**Foia Poporului**“ a intrat în a doua jumătate din anul al VII-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi o făclie luminătoare pentru talpa țerei, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Direcțiunea foilor noastre naționale nisuind a face foaia tot mai bună, mai folositoare și mai corespunzătoare trebuințelor poporului nostru, a angajat noue puteri lucrătoare la foaie, atât pentru partea economică, cât și pentru celelalte părți.

Astfel putem făgădui, că „**Foia Poporului**“ va fi pe zi ce merge tot mai bună și mai folositoare. Noi nu cruțăm nici o jertfă, ca să putem da cetitorilor nostri o foaie în adevăr bună și făcută anume pentru trebuințele lor, ear' în schimb cerem să ni-se dea spriginul, chiar în măsură mai mare ca până acum.

Astfel deschidem nou abonament pentru „**Foia Poporului**“ pe jumătatea a doua a anului curent.

Ea va eși în aceeași mărime ca și până acum și împodobită cu frumoase ilustrații și cu prețul de până aci.

Subscrisa administratie roagă pe toți prietenii și spriginitorii acestei foi, să o aboneze și să îndemne și pe alții a o abona. Prin aceasta fac un lucru bun și folositor, de oare-ce unde intră „**Foia Poporului**“, intră lumina și deșteptarea.

Administrațiunea

„**Foia Poporului**“.

Drept este învățătorul, dacă nu numai iubește dreptatea, ci o și exercitează. Să fie drept față de săraci și bogăți, față de slabi și puternici, față de amici și inimi. Copiii au în privința aceasta o pricoperă ageră. Se înțelege, că această exercitare a dreptului nu este lucru ușor, căci aci se recere nu numai o inimă voitoare de bine, ci și un însemnat grad de inteligență.

Îi lipsește învățătorului inima bună, îi lipsește lui gradul cuvenit de inteligență, precum și darul de clară osebire a celor observate în școală și afară de ea, dreptatea lui ușor poate deveni tiranie, ceea-ce 'l-ar dejosii înaintea copiilor, înaintea populațiunii întregi și e privit ca un adevărat despot.

Dreptatea lui în școală se arată la împărțirea laudelor și a pedepselor. Aci trebuie să fie cu osebită băgare de seamă și foarte conștientios. Să împartă laudă ori pedeapsă acelor cari merită.

Să judece mult și bine, ca nu cumva prin iuțimea firei sale să se facă tiran. Să nu laude prea mult, dar' nici să pedepsească prea mult, căci și cu una și cu alta se obișnuiesc școlarii și devin cu timpul nepăsători.

Zace în interesul învățătorului de a afla efectul pedepselor nu după cantitate, ci după calitate. Învățătorul, care la mânia nu se știe stăpâni, să dejosese pe sine la barbar și înaltă pe școlarul seu la martir. Un astfel de învățător este neuman.

La pedepsire să fie cu considerare la vîrstă, sex, temperament, gradul de cultură și starea sănătății a școlarii. În decursul prelegerilor însă pedepsirea nu prea are loc.

Ca pedepse în școala poporală se iau:

a) a lăsa școlarul să stea în picioare;
b) a-l scoate din șirul școlarii;
c) a-l opri după prelegeri în clasă. Numai dacă aceste feluri de pedepse rămân fără efect vin:

d) cele corporale, cari se efectuează cu un băt vînjos încet și cu multă grije. *)

Neconsulte ar fi:

a) palmuirea peste cap;
b) baterea cu cartea ori pumnul;
c) împingerea, tragerea de păr ori de urechi, darea pe palme ori pe vârful degetelor, îngenuncherea, poreclirea, injurarea ș. a. Astfel de pedepse turcești

*) Copii în vîrstă până la 5 ani conform principiilor educațiunii să pedepsesc icî-colea cu pedepse corporale, căci ei nu știu ce se cuvine și ce nu se cuvine. Atîta însă știu, că dacă fac rău, urmează pedeapsă. Crescînd și ajungînd vîrsta școlii, s'a dezvoltat în ei simțirea și simt de ajuns unele cuvinte dojenitoare ori pedepse ușoare, ca ei să asculte. Durere însă, în cele mai multe casuri este educațiunea de acasă greșită și învățătorul este silit a lua reful și la pedepsele corporale de sub d).

și murdare să ese din școala poporală română, căci nu corespund inteligenței învățătorului din secolul al XIX-lea.

4. Învățătorul consecuent.

Pentru-ca învățătorul să-și poată ajunge scopul, trebuie încă dela început să deprindă școlarii sei la ascultare. Aceasta s'o exercite până atunci, până-ce ascultarea s'a prefăcut în a doua natură a școlarii și dela un timp nu mai preferă alta decât ce-i drept și bun.

A uri ce-i urit și rău și a preferi ce-i drept și bun, este o virtute. Virtutea nu se poate învăța; la virtute trebuie școlarii deprinși. Deprindere se face până-ce devine obicei, obiceiul ascultare, ear' ascultarea să fie baza disciplinei în școala poporală.

Nu înțelegem aici acea ascultare, care dejosește școlarii la sclavi tremurători, ear' pe învățător le tiran, ci acea ascultare, care purcede dela voea bună și dela iubirea adevărată a școlarii, cătră învățători, cătră școală, cătră învățămînt.

Ascultarea cea adevărată își trage rădăcina nutritoare din consecuența învățătorului. Vedem dar', că iubirea consecuentă este iubirea cea adevărată și numai această iubire este durabilă, neobositoare, care trage după sine respect și autoritate.

Să nu uite învățătorul nici-odată, că consecuența nu este numai pe deasupra, ci își are rădăcina adânc în caracterul seu.

(Va urma).

Schițe culturale din Bănat.

Reprivire asupra dascălilor, școalelor și gazetelor române din Timișoara.

de

George Ardelean, avocat.

(Urmare și fine).

Despre școala română din suburbiul *Maiere* aflăm, că primul învățător român a fost pe la anul 1784 *George Mitrovici* cu salar de 75 fl., care se urcă la 1790 la 150 fl. La anul 1802 *Trifon Ioanovici*. Ear' la anul 1808 se alege la propunerea directorului *Grigorie Obradovici* din partea magistratului *Trifon Sretco*. La anul 1810 se alege *Dimitrie Chitarici*, dar' acesta nu primește alegerea, ci în locul lui se alege *Paul Paulovici*, dar' și acesta se mută la *Liget*, deci se alege la anul 1811 earăși *Trifon Sretcovici* (mai nainte *Sretco*).

La anul 1815 rezignează *Sretcovici* și se alege la propunerea directorului *Luca Chengelași Paul Martinovici*. La anul 1822 se alege *Mihaiu Gruici* din *Pobda*. În contra acestui dascăl, care se vede că a fost Român, care nu știe sîrbește, se plînge directorul local fostul dascăl *Trifon Sretcovici* la magistrat, în anul, 1826 că nu învață limba ilirică. Se exmite comisarul de școală *Petrovici* spre cercetarea acusei, care constată, că comuna cere un dascăl, care să știe românește, sîrbește și nemțește.

Dar' *Gruici* totuși mai funcționează încă 4 ani până la anul 1830, în care an se alege *Zacharie Stojanovici*. Dar'

comuna nu este îndestulată cu dînsul, deci se alege la anul 1834 *Petru Gerban* din Sécusij, acesta însă nu vine, deci substituie magistratul pe *Ioan Şuşurian*, fără preparandie. La anul 1835 se alege vestitul *Moise Botta*, dascălul din Giroc.

Dar' comuna se împotrivesc alegerei lui din cauză, că dînsul ar face propagandă pentru unire şi cere, că până se va alege alt dascăl să rămână substitutul *Şuşurian*.

Însă directorul Chengolaţi urgează alegerea nouă şi se alege în Noemvrie 1835 *Iosif Covaci* din Cadar, care rămâne până la anul 1861, pe când apoi s'a ales *Petru Popovici*, ear' în urma lui actualul învăţător *Ioan Mefu*.

Am amintit până aci fugitiv pe dascălii limbei şi culturai româneşti în oraşul nostru, cari singuri au fost pionerii naţionalităţii noastre în trecut până în anul 1850 ai absolutismului în acest ţinut. Progresul nu a fost mare, abia doitrei cărţurari au eşit, ca productul ostenelei lor aproape de jumătate de secol, între cari putem număra pe *Dr. Paul Vasici* şi frate-sau avocat în Vêrşet, pe *Petru Cermena*, fost căpitan al oraşului Timişoara, *Constantin Ioanovici*, fost consilier şi inspector de şcoale, apoi *Petru Lapulov*.

Abia în anii 1850 s'a deschis aci în Timişoara *catedra pentru limba şi literatura română la gimnasiul piariştilor*.

Ca prim profesor a fost denumit *Petru Popescu*, pentru limba română şi franceză. Cu începerea anului şcolar 1851/1852 fu introdus acest profesor în catedra sa. Octavanul *Atanasiu Marinescu* l'a întimpinat cu o vorbire călduroasă în clasa a opta, unde toţi studenţii din întreg gimnasiul au fost adunaţi. Numitul profesor a răspuns cu o vorbire insufletitoare de remarcant.

Acel profesor apoi ne-a învăţat să iubim limba noastră atît de dulce şi frumoasă şi să cultivăm literatura română, precum şi cea a surorilor noastre de gîntea latină, anume cea franceză şi italiană.

Dînsul în anii 1860 s'a mutat la Bucureşti, unde a ajuns director la renumitul gimnasiu *Lazar*; acolo a şi murit.

După dînsul a urmat în catedră binecunoscutul literat şi filolog *Simeon Manguca*, căruia după scurt timp îi urmează *Paul Tempea*, care după câţiva ani se mută la Lugoj, unde ocupă şi astăzi catedra de limba şi literatura română la gimnasiul de stat de acolo.

În urma lui a venit ca profesor de limba şi literatura română *George Crăciunescu*, care după scurt timp preoţindu-se, ca protopresbiter în Belinţ, a părăsit catedra.

Până la acest profesor catichisarea studenţilor a fost incredinţată preoţilor sërbi din cetate, dar' întemplantu-se în anii 1864 despărţirea ierarhică, dînsul a fost totodată şi catichetul studenţilor gr-or, români.

În locul lui fu denumit teologul *Lazar Tiapu*, care însă după scurt timp în anii 1870 a mulţumit şi la recomandarea dlui episcop al Aradului fu denumit actualul profesor *Petru Anca*, preot în suburbiul Maiera.

Înainte de 5 ani a fost denumit din partea consistorului din Arad *Alexandru Mihuşa* ca catechet pentru elevii gr-or. din toate celelalte şcoale din cetatea Timişoarei. Ear' catechet pentru toţi studenţii gr-cat. este preotul *Grigorie Trăilă* din Fabric.

Un coleg mai puţin.

Sibiu, în Iulie 1899.

Perderea oamenilor de nădejde pentru viitor ori-cînd este greu simţită; astăzi însă mai mult ca totdeauna. O astfel de pierdere am îndurat în săptămîna trecută prin trecerea la cele vecinice a tinărului învăţător *Ioan Ciolan*.

Născut în comuna Şura-mică lângă Sibiu, I. C. a studiat şcoala primară şi gimnasiul inferior de stat din Sibiu şi cursul pedagogic în Blaj. În 1898, pe cînd era încă în cursul III. pedagogic, începînd din Martie a suplinit, cu permisiunea mai marilor sei pe Romul Simu, înv. la şcoala gr-cat. din Sibiu. În acest timp scurt a dovedit cunoştinţe frumoase şi dibăcie deosebită pentru chemarea sa, dînd cu şcolarii un examen vrednic de toată lauda; după care a mers şi s'a făcut examenul pedagogic pe curs III.; ear' cu începutul an. şcol. 1898/9 a fost numit cantor-învăţător în comuna Petelea lângă Reghin, unde ca şi în Sibiu, ca şi în Blaj, comuna sa şi pretutindenea, a avut cele mai alese purtări de pildă tuturor şi a dat un examen cu şcolarii, cum nu s'a mai pomenit în Petelea.

Ioan Ciolan avea o iubire nemărginită pentru bunii sei părinţi, cătră fraţi, rudeni şi prieteni, era un tinăr modest şi cu frica lui D-zeu, plin de rîvnă cătră şcoală, biserică şi naţiune şi un neobosit învăţător. Pe lângă limba maternă vorbea limbile: maghiară, germană şi săsească.

Înzestrat dela D-zeu cu atâtea însuşiri alese şi însuşi, prin buna îngrijire a părinţilor şi străduinţa proprie, câştigîndu-şi cunoştinţe şi aptitudini frumoase pentru chemarea sa, a dovedit deja că este un învăţător întru toate la locul seu, aşa cum se cere să fie învăţătorii de azi ai poporului român şi că ar fi fost în stare să ducă lupta în ori-ce comună şi între ori-ce elemente, cu cari noi Românii sîntem amestecaţi.

Dar' o boală nemiloasă s'a aruncat năpraznic asupra dînsului şi în scurt timp a vestejit vieţa sa, la vîrstă abia de 22 ani.

Doliul, ce l'a cauzat moartea sa, l'a descris în colori vii bunul preot *Aron Mihuleţ* în predica şi iertăciunile frumoase ce i-a ţinut, şi subscrisul, care a vorbit la mormînt arătînd golul simţit ce acest tinăr bun lasă în urma sa.

Înmormîntarea răposatului s'a făcut în 1 Iulie n. a. c., luînd parte numeros public — Români şi Saşi — din comună, din Sibiu şi Ocna-Sibiului.

Junii şi junele din comună i-au cîntat între altele şi un vers frumos şi în cea mai exemplară ordine au însoţit pe răposatul până la locul de odihnă, lângă biserică. Îndeosebi ordinea acestora a fost de toată lauda. În fruntea conductului cei 3 prapori bisericeşti, după care a urmat un june cu un steag de doliu, lângă el o jună; apoi un tinăr student cu crucea destinată pentru mormînt; la dreapta şi stînga sa câte o fetişoară; după aceste alte 3 fetiţe, cea din mijloc, fiica părintelui Mihuleţ, îmbrăcată în alb şi purtînd o perinuţă albă pe mâni, urmau tinerii cu sfeşnicile earăşi între 2 fete, după aceea preotul şi cântăreţii, apoi mortul dus de 6 juni, pe lângă fiecare mergînd câte o jună purtînd cununi de flori naturale, ca şi celelalte june de cari am pomenit până acum. Obiceiuri simple, dar' fru-

moase şi înălţătoare, cari lasă impresiuni adesea mai adânci şi mai edificatoare, decît la îngropăciuni, cum s'ar zice, mai mari, unde aproape totul e străin.

Dar' de ce atîta vorbă pentru un biet de dascăl? vor zice mulţi. Pentru-că, cum zice *Carmen Sylva*: »Regele poate să necinstească tronul seu şi să-l tragă în noroiu, ear' cărbunarul poate să facă din cuptorul lui un altar pe care să jertfeşte în fiecare zi pe sine pentru ai sei, pentru datoria sa«. Şi cred, că exemplul faţă de cărbunari se potriveşte foarte bine în ce priveşte pe părinţii iubitori de jertfe ai răposatului, cari l-au perdut tocmai cînd le putea fi de ajutor şi însuşi pe răposatul, care a căzut jertfă, făcîndu-şi cu sfinţenie datoria şi căruia să-i fie ţerîna uşoară! În veci pomenirea lui! **Romul Simu.**

Scrieri pedagogice.

Pe cînd la noi foile pedagogice stagnează grozav, şi nepăsarea unor învăţători e aşa de mare, încît nici graţuit nu vor să aibă o foie pedagogică... — în România e mişcare vie pe terenul învăţămîntului. Foi pedagogice sînt multe şi scrieri de acest fel apar asemenea una după alta.

Am însemnat deja cartea dlui *Cliniciu*, »Evoluţia popoarelor«, care dă multă atenţiune şcolai. Cartea dlui *Popovici-Contă*, ce am anunţat în nrul 123 bate tot în direcţia educaţiunii.

Acum anunţăm următoarele scrieri:

A apărut:

»**O vizită pedagogică** la şcolile primare din Germania şi Austria« — de *V. Gr. Borgovanu*.

Broşura de 57 pagini cuprinde un raport adresat ministrului de culte şi instrucţiune român, asupra experienţelor câştigate. Insistă mai cu seamă asupra scris-cetivului, caligrafiei, desemnului şi creşterii morale. Costă o coroană. Învăţătorii nostri vor pute-o ceti cu folos.

Va apăre:

Curs de pedagogie de *I. Găvănescu*, profesor la universitate în Iaşi.

Cartea dlui *Găvănescu* va fi un volum de aproape 400 pagini, îmbrăţoşînd întreagă pedagogia.

La introducerea se arată raportul dintre educaţie şi evoluţie, evoluţie şi naţionalism. Tratează apoi pregătirea educatorilor, cum trebuie să fie, şi cum e de fapt în Anglia şi America. Cartea are trei părţi: I. *Pedagogia filosofică*, anume pedagogia ca ştiinţă, puterea educaţiunii şi problema ei. II. *Metodologia*, educaţia fizică, morală, estetică, religioasă. III. *Didactica*. Partea aceasta ocupă aproape jumătate de volum.

Cei-ce ar dori să şi procure cartea se pot anunţa la librăria noastră. Preţul nu-l cunoaştem încă.

La noi în pregătire pe acest teren nu cunoaştem decît *Almanahul învăţătorului* de harnicul învăţător *Velcean*, din Reşiţa. În estan Almanahul intră în al 2-lea an; se va tipări în tipografia noastră şi precum aflăm va apăre faţă de anul trecut cu numeroase îmbunătăţiri; atît în cuprins, cît şi în ajustarea exterioară. Fiecare învăţător ar trebui să şi procure această carte, care merită să o poarte fiecare la sine, ca un *notes*, plin de îndrumări şi cunoştinţe, cari stau învăţătorului la îndemînă. Prenumerări primim şi noi pentru a uşura propagarea folositorului Almanach. Preţul unui exemplar frumos compactat în anul trecut a fost 1 fl. În estan, dacă vor fi mulţi prenumeraţi, poate ca şi preţul să se reducă ceva.

Răvașul școalei.

Almanachul învățătorului român. Mai toate ziarele, ce ne sosesc din România, anume »Timpul«, »Epoca«, »Constituționalul«, »Drapelul«, »Ecoul Moldovei«, »Liga Română«, etc. au publicat apelul dlui Ios. Velceanu, din Reșița, în cauza *Almanachului* ce a întemeiat. E nădejde, că mulți pedagogi din România vor răspunde la acest frățesc apel cu câte un articol, contribuind astfel la ridicarea acestei publicațiuni, care e merită a stabili legătură solidară între învățătorii noștri, și ale fi de ajutor întru împlinirea chemării sublime ce au în mijlocul poporului nostru.

Văzând această frumoasă interesare din partea fraților din România învățătorii noștri vor prinde curaj, și nu vor întârzia a contribui și ei, cu ce pot, la desvoltarea *Almanachului*, care merită tot spriginul moral și material al tuturor celor-ce iubesc școala română și au la inimă interesele ei.

Învățător premiat. Ni-se scrie din *Babța* (Sălagiu): Comitetul dela »Országos erkölcsnemesítő egyesület« (Reuniunea pentru nobilitarea moravurilor) din Budapesta, aflând, că învățătorul Gavriil Aluășiu a înființat în comuna noastră afară de »Societatea de cumpătare« și »Societatea junimeii«, care are statute aprobate de ministerul internelor — l-a onorat cu o *diplomă de recunoștință* în care numele e scris cu litere de aur, și i-a dat și un premiu de 100 coroane.

Reuniunea din Budapesta a făcut un act rar, din partea Ungurilor. Pentru învățătorii noștri distincția meritată ce i-s'a făcut trebuie să le fie un indemn de a lucra și ei pe acest larg și frumos teren, cu atât mai virtos că recunoștință vor primi dela întreg neamul românesc, ear' premiu le va fi înșiși roadele bune ce vor câștiga cu munca lor.

Concurse. Cu termen de 30 zile dela prima publicare, sunt scrise concursuri pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile gror. din: Porcești (două posturi), Porumbacul-superior, Sebeșul-inferior, Sebeșul-superior, Sărata (protopresbiteratul *Avrigului*), Roșcani-Mihăești, Brisnic, Lăpușnic, Lăpușniul-superior, Rădulești, Panc-Săliște, Lăpușniul-inferior, Stănțești-Ohaba, Baștea - Holdea - Coșești, Fintoag, Dobra (protopresbiteratul *Dobrei*), Poiana, Apoldul-de-jos, Mercurea, Apoldul-de-sus, Rod, Reșiu, Gârbova, Tău (protopresbiteratul *Mercurei*), toate cu salariu de câte 300 fl. și accesoriile; cel din Dobra e salarizat cu 400 fl.

CRONICĂ.

Faptă creștinească. Văduva *Paraschiva Vêrsan* din Bătești a cumpărat pentru biserica din *Margina* un clopot în preț de 420 fl. D-na Vêrsan în ziua de Sănu-Petru s'a declarat înaintea comitetului parochial din Jupănești, că va cumpăra și pe seama bisericii din acea comună un clopot în preț de 200 florini.

Mulțumită. Primim următoarele: Subscrierul în numele daunaților prin foc din Viștea-de-jos aduc prin aceasta, mare mulțumită aranjierilor petrecerii din Voila pentru suma de 15 fl. împărțită azi daunaților, ca plus din venitul acelei petreceri. Tot așa primăriei comunale din Voila și Beșimbac pentru bucatele trimise la timp, celor lipsiți. — Fapta bună se laudă de sine. Viștea-de-jos, 13 Iulie 1899. *George Borzea*, not. cerc.

Barbarii ungurești. În comuna Mocea din comitatul Comorn s'a întâmplat, că cineva a furat din cassa primăriei niște bani. Protopretorul *Szabó*

Kálmán, contabilul *Molnár Gedeon* în companie cu judele comunal *Tunyi József* și cu notarul *Göbel Lajos* au arestat pe câțiva inși din comună, având prepus asupra lor, și prin cele mai oribile torturări cercau a-i sili să mărturisească furtul. E o întoarcere litanie de schinjuiri ca pe timpul inquisiției spaniole, între cari legarea fedeleș, baterea talpelor, palmuiri, spânzurări de coate nici că ar mai fi de luat în seamă pe lângă oribila *ardere cu spirt și raderea unghiilor până la os*. Acești campioni ai culturai maghiare au aprins spirt și l-au pus să ardă sub talpele nenorociților, după aceea au vârsat pe picioarele goale ale lor spirt aprins, ear' unora dintre ei le-au întepat sub unghii cuțite etc. E un cas ne mai pomenit de barbarie, de care pot roși cultivatorii țerilor din răsărit, cum se numesc Maghiarii pe sine.

Urmările beției. În Fabricul Timișoarei într'una din seriile trecute zidarul Iosif Klimák răsculase întreagă strada prin sbierătele lui. Era boată omul și izbucnise asupra-i nebunia beției.

Pentru schimbarea talerilor găuriți, ori în ori-ce chip scăzuți în pond și rēi pentru circulație, ministrul de finanțe a prelungit termenul pe timp nehotărît. Precum se știe, oficiile de dare răscumpără acești taleri în valoarea materiei și greutatei lor.

Năpasta. În *Lugoj* la o panoramă un băiat de 9 ani a câștigat alaltăieri un frumos penițil. Văzând aceasta un alt băiat, anume Anton Gilt, i-a smuls din mână penițilul și a luat-o la fugă. Ceialaltii băieți l-au luat la goană. În fuga lui, Gilt a trecut pe lângă băiețelul de 8 ani al protopresbiterului *Dr. George Popovici* și crezând că și el aparține celor cari îl gonesc, i-a implantat în umăr cuțitul cu așa putere, încât micul Popovici a căzut la pământ scaldat în sânge. Rana e periculoasă.

Barbarino. Notarul cercual din Criș, comitatul Târnava-mare, și-a bătut scriitorul de l-a făcut tot sânge și apoi l-a încuiat în pivniță, unde fără pâne fără apă l-a ținut închis șapte zile. Protopretorul aflând despre aceasta l-a destituit din post pe crudelul notar și l-a dat pe mâna judecătoriei criminale. Notarul se cheamă *Barbarino Márton*.

Vânătoare de mistreți. În hotarul comunei *Eléd* (comitatul Odorheiului) porcii sălbateci s'au sporit așa de mult, încât devastează total sēmăturile bieților oameni. La rugarea antistiei vicecomitei a dispus să se facă vânătoare, spre care scop s'a constituit deja o mare societate de vânători, având în curând să ese la goană în contra nechemaților oaspeți pădureni.

Credința deșeartă, spre rușinea celor cari nu se pot desbăra de ea, se mai ține încă prin unele ținuturi românești. Astfel în *Ticușul-român* — după-cum cetim în »Magyar Polgár« dela 17 Iulie — câțiva oameni în 3 Iulie au desgropat trupul unei femei și punându-i în gură scăluș l-au îngropat eară. Dumineca trecută, după miezul nopții, au desgropat de nou cadavrul și tăindu-l în bucăți i-au scos inima și punându-o pe vâtră au purtat-o jur împrejur prin cimiter, apoi au aruncat eară în mormânt bucățile de cadavru și le-au îngropat. Se zice, că aveau de gând să facă astfel și cu alte două morminte de femei, dar' au intervenit autoritățile. În contra făptuitorilor s'a introdus cercetare. Causa acestei barbarii medievale e credința deșeartă, că

femeia fusese strigoaie și ea e vina, că în comună băntuie între vite boala de splină.

A murit de jale. Zilele trecute a fost dus spre vecinica odihnă cărcămarul Petru Ceacovan din Timișoara. La trei zile după înmormântare a murit și nevastă-sa. l-a curmat zilele jalea după soțul ei.

Vifor. În Budapesta a fost Duminecă după ameazi mare viscol împreunat cu povoiu și dese tunete și fulgere. În două locuri a lovit trăsnetul: în moara cu vapor »Concordia«, pe care a aprins-o, dar' focul a fost în curând localizat și stins, și într'o haltă a tramvaiului electric, unde se aflau adăpostiți de ploaie doi copilași. Fulgerul a sfărmat lampa electrică, ear' copilașii au scăpat numai cu sgărieturi cauzate de țandurele de sticlă.

Ucis de fulger. Flăcăul Todor Haneș din Cămpeni, surprins în câmp de vifor, s'a adăpostit sub un copac, unde l-a ucis fulgerul.

Furtună în România. Mercuri și Joi a căzut asupra Brăilei, a băilor Lacul-Sărat și asupra județului Tulcea o ploaie torențială însoțită de tunete, fulgere și trăsnete. În județul Tulcea mai multe sate au fost inundate. O trăsură, fiind surprinsă pe drum, a fost ridicată de vânt cu cai cu tot, ear' în căderea ei s'a sfărmat toată.

La Comunitatea de avere a fostilor grănițeri din comitatul Caraș-Severin, sunt de ocupat două posturi de codreni (pădurari). Cererile sunt a se adresa la »Oficiul de economie al Comunității de avere« în Caransebeș, cel mult până la 25 Iulie.

Catastrofă în Viena. În apropiere de un mic parc din Viena a explodat Joi un butoiu de spirt, dela care au luat foc hainele unor copilași ce se jucau în parc. O fetiță a murit în flăcări, ear' doi băieți au primit arsuri așa de grele, că nu e speranță de a fi scăpați de moarte. Mama fetiței, când a aflat despre moartea teribilă a ei, a murit de apoplexie.

Urmasul Țarului. În urmarea morții moștenitorului de tron al Rusiei, »Monitorul oficial« rusesc publică un manifest al Țarului, prin care proclamă, pe baza legii de succesiune, pe fratele seu mai mic, Marele Duce *Michail Alexandrovich de Principe moștenitor de tron*, câtă vreme Țarul nu va avea fii.

În Chișirid țeranul Petru Sabo în ziua de Sănu-Petru eșind la câmp să care fân, a fost surprins de vreme grea și ucis de fulger.

Tisza — defraudant. Casina din *Isaszegh*, după-cum raportaserăm la timpul seu, a făcut arătare contra lui *Tisza László*, fratele lui Coloman Tisza ganeful, că în calitate de president al comitetului pentru ridicarea unui monument honvezilor din 48, în *Isaszegh*, a folosit spre scopurile sale private banii incurși la el. Judele Dull Bela terminând investigația a transpus actele la procuratura de stat, care — după-cum află »Tiszántul« — a făcut deja propunere, ca *Tisza László să fie pus sub acuză pentru defraudare*.

În Apatin subnotarul Molnár și scriitorul Oláh Andor în 14 Iulie au plecat cu luntrița pe Dunăre. Luntrița s'a răsturnat și Oláh s'a înecat în valuri.

Sfințire de biserică. Din *Boznițamare* (comitatul Sătmar, tractul Cetateade-peatră) ni-se scrie, că puținii credincioși gr.-or. de acolo, în înțelegere cu parohul din *Finteușul-mare, Stefan Dragoș* (la care aparține ca filie), și-au zidit o biserică, ajutați de consistorul din Sibiu cu 150 fl. Locul pentru biserică l-a dăruit *Gaje Floare*, ear' la zidire a jertfit mult poporeanul *Ioan Breban*. Biserica a fost gata pe Paști și a fost sfințită la Dumineca Mironositelor prin preotul *Dragoș* din *Finteușul-mare*, fiind de față o mare mulțime de popor. Sub durata slujbei cântările liturgice le-a săvârșit dl învățator din *Finteuș Gavril Bogdan*, cu corul seu, care a cântat foarte frumos.

Însoțire de bucate. Din *Bozeș* (lângă Gioagiu) ni-se scriu următoarele: Cu plăcere viu a vă aduce la cunoștință că de când am prenumărat prețuita »*Foaia Poporului*«, din care cetind multe lucruri folositoare poporului, cu ajutorul lui D-zeu ne-am înscris vre-o 30 de inși ca să înființăm o »*Însoțire de bucate*«. Toate sunt puse la cale, numai statute ne lipsesc, ca să le trimitem spre întărire.

Abonamentul nrul 3363.

Cărți nouă. »Societatea pentru fond de teatru« între altele scoate și piese teatrale, (biblioteca teatrală), potrivite pentru noi. Asupra acestor piese atragem luarea aminte a acelor, cari joacă teatru pe la sate și orașele.

Acum a eșit piesa a 5-a și a 6-a anume:

Trei doctori, comedie într'un act, localisată de *Virginia A. Vlaicu*, și

Pălăria ciasornicarului, comedie într'un act, localisată de *A. G. N.*

Au mai apărut:

Povești populare de cuprins moral, culese de *S. Teodorescu Chirileanu* (8 cr.)

În *Oarda-de-jos* se va da o producțiune teatrală-declamatrică, *Duminecă*, în 8/30 Iulie a. c., în pavilionul de vară a hotelului de acolo, al cărei venit curat e merit pentru școală.

Programul e: 1. *Dușmancele*, poezie de *G. Coșbuc*, declamată de d-șoara *Rafila Culean*. 2. *Dialog*. Actul al V-lea scena IV. și V. din *Ovidiu*, de *V. Alexandri*. 3. »Vecinătatea periculoasă« comedie într'un act (după *A. v. Kotzebue*) de *Trocaru*. După producțiune urmează dans. În pauză se va juca »*Călușorul*« și »*Bătuta*«.

În *Borsa* (comitatul Cojocna) se va pune peștra fundamentală a bisericii române gr.-cat., ce se zidește, — la 30 Iulie a. c. Actul benezicerei se va începe la 10 ore de dimineață, după care la 2 ore va urma prânz comun, ear' după prânz la 6 ore petrecere cu joc, în favorul nou edificândei biserici. La 10 ore seara va fi jocul național »*Călușorul*«.

Maial în *Alba-Iulia*. În 19 Iunie a. c. (a doua zi de *Rosalii*) s'a ținut maialul elevilor dela amândouă școalele române din *Alba-Iulia*, care, deși timpul a fost neprimicios, a succes foarte bine. Ziua a fost ploioasă, dar' cu toate acestea băieții și-au petrecut bine în pavilion cu jocuri și cântări. Seara s'a adunat tinerimea inteligentă și s'a început jocul. Succesul moral, cât și material a fost multumitor.

Din suma încasată de 73 fl. subtrăgându-se spesele, a rămas un venit curat de 17 fl. 30 cr., cari cu ocaziunea examenelor s'au împărțit ca premii între elevii ambelor școale române după merit, dar' așa, că nici un elev nu s'a depărtat fără de a căpăta ceva.

Au suprasolvit următorii:

George Albu 1 fl.; *Nicolae Metegan* 2 fl.; *Dr. Fodor* 1 fl.; *Cornel Fetifa* 1 fl.; *Ioan*

Anghel 1 fl. 50 cr.; *Ulbrich* 1 fl.; *Ioan Medrea* 1 fl.; *A. Bogdan* 1 fl.; *Ignatie Borza* 1 fl.; *Nicolae Muntean* 1 fl.; *Candrea Cam.* 50 cr.; *Groza* 70 cr.; *Petras* 60 cr.; *Iosif Cirlea* 50 cr.; *Velican* 50 cr.; *Rusan, Mărginean Nicolae, Corneliu Roșescu, Petru Cirlea* câte 60 cr.; *German* 30 cr.; *Ioan Candrea, Mihaiu Mihaiu, Fl. Rusan, Șerban* câte 20 cr.

Mulțumind din adâncul inimei și pe calea aceasta tuturor participanților, precum și acelor cari au suprasolvit, rog pe on. public din *Alba-Iulia* a nutri și mai departe dragostea și iubirea de școală, ce a arătat-o până aci și-l rog să ne spriginească cu bunăvoință, căci scopul principal: *bucuria elevilor și a părinților* cauzată prin astfel de prilejuri și *unirea și bună înțelegerea* tot mai mare ce se poate naște între fii de același sânge, cu cât astfel de conveniri sociale ar fi mai bine cercetate, toți le simțim!

Pentru aranjieri:

T. Pampan.

Logodnă. Ni-se împărtășește următoarea știre: *Dl Iosif Cosmuța, învățator român gr.-cat. în Cehalul-român*, și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara *Marița Gulyás din Chiram*.

Dar creștinesc. Subscrisul, în numele comunei bisericești gr.-or. române din comuna *Cornia* (cercul pretorial *Teregova*), viu și pe această cale a aduce profunza noastră mulțumită mult stimatului domn *Ioan Petrașcu*, căpitan în pensiuine, născut în comuna noastră *Cornia*, ear' acum locuitor în *Sibiu*, precum și stimatei d-șoare *Elena Petrașcu*, ca fiică, având un simțământ nobil și o distinsă aplicare către poporeni sei, a dăruit în favorul sfintei noastre biserici 6 jugere de pământ în preț de 400 fl. și cu un venit anual de 30 fl.

Scopul acestui dar este, ca din venitele anuale, la timpul seu să se ridice la sfânta noastră biserică un ciasornic spre eternă memorie a stimatilor dăruitori. Dumnezeu să le dea deplină sănătate și să le lungească firul vieții la mulți ani.

Hic Călținu, epitrop.

Pentru un chițoran. În curtea lui *Kovács Bernát* din *Timișoara* căsenii s'au pus zilele trecute să prindă un chițoran (cloțan). La un loc pândea cu o bătă în mână nevasta lui *Kovács*. Chițoranul huiduit din celalalte părți a luat fuga spre ea, și-a sărit pe mână și apoi în obraz, la ce femeia dând un țipăt înfiorător a căzut la pământ. De spaimă a căpătat apoplexie de inimă. Joi a fost înmormântată.

La școala de vințelari din Aiud sunt a se ocupa pentru cursul de trei ani 5 locuri de jumătate gratis și 1 gratis întreg. Cererile pentru obținerea vre-unuia dintre aceste locuri stipendiate sunt a se înainta până la 20 August direcțiunei școalei. Concurenții au să fi implinit vîrsta de 16 ani, să fie sănătoși și de construcție puternică, să fi absolvat cel puțin 4 clase elementare și să dea declarație dela părinți ori tutori, că înainte de încheierea cursului de trei ani nu vor părăsi școala.

Facultatea de medicină din Iași a proclamat doctor în medicină pe d-șoara *Maria Anastasescu*, internă la »*Caritatea*«. E a șesea doctoresă a facultăței ieșane!

Secerișul. La *Cluj* și în partea cea mai mare a *Ardealului* secerișul s'a început deja. La *Cluj* și jur zilele acestea curge secerișul orzului și secărei, ear' peste câteva zile se va începe secerișul grăului. Recolta întrece cu mult pe cea din anul trecut atât în calitate cât și în cantitate.

Un câne turbat cutrierând zilele trecute întreg satul *Csikmadaraș* (în *Săcuime*), a mușcat cinci copilași și o mulțime de câni. Câinii au fost împușcați, ear' copilașii au fost trimiși la *Budapesta* în institutul *Pasteur*.

Ucisă cu coasa. *Veduva* lui *Kiss Sándor* din *Săldăbagiu* eșise la câmp cu fiul ei să cosească holda. Fiul coasa, ear' dînsa aduna spicele în snopi. Ajungînd prea aproape, coasa i-a tăiat picioarele. Până au ajuns la fața locului oamenii cu medicul, nenorocita a murit.

Act de recunoștință.

Pétruns de însemnătatea clasei de mijloc (meseriașilor) la noi, distinsul avocat și director al institutului de credit și economfi »*Ardeleana*« și desinteresat spriginitor al instituțiilor noastre, *dl Dr. Ioan Mihu* din *Oraștie*, a ținut să și arete generositatea față de »*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*«, punînd la dispoziția subscrisului comitet diurnele sale congresuale și sinodale în suma de fl. 62.73.

Din această sumă s'a adaus: fl. 15 fondului disponibil, ca taxă de membru ajutător pe 3 ani (à fl. 5); fl. 30.95 la fondul *exposițiunei anuale*; fl. 8.97 la *fundatiunea Bechniț*, cu menirea de a se cumpăra și distribui între învățacei și sodali cărți folositoare; fl. 5.68 la *fondul veduvelor și orfanilor meseriașilor români* și fl. 2.13 la *fondul expoziției iubilare*.

Prin această sumă, averea *Reuniunei* în bani elocași la »*Albina*«, a ajuns cifra de fl. 614.41.

Dee cerul poporului nostru mulți bărbați de generositatea dlui *Dr. Mihu*, căruia aducîndu-i tributul recunoștinței membrilor *Reuniunei* noastre, îi dorim dela bunul Dumnezeu vieță îndelungată spre a vedea mulțumirea de a vedea înflorind pretutindenea clasa meseriașilor noștri, atât de necesară fiecărei națiuni, ce tînde la bunăstare și înaintare.

Din ședința comitetului »*Reuniunei sodalilor români din Sibiu*«, ținută la 13 Iulie n. 1899.

Victor Tordășianu,

președinte.

Zacharie Aron,

notar substitut.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Nogiorid (Bihor), 16 Iulie n. — Preotul român gr.-cat. *Aurel Popovici*, din *Nogiorid* (lângă *Oradea-mare*), nu vrea să îndeplinească actul de cununie, dacă e căsătorie mixtă (*Români gr.-cat. și gr.-or.*) și dacă cel de confesiunea gr.-or. nu trece la unire. Resultatul e, că mirii îl părăsesc și rămân necununați.

Astfel am ajuns a fi martori la un lucru de necrezut: poporul voește a și manifesta alipirea cătră așezămintele bisericești prin fapte și se află »preot«, care îi face imposibil așa ceva. Ce dispoziții are de cuget a lua consistorul român gr.-cat. orădan față de acest preot? (Mirii ar trebui să se ducă să se cunune la alt preot. Red.)

D. Lascu,

student în drept.

Bihor, 16 Iulie n. — În comuna românească Cefa (comitatul Bihorului) s'a terminat clădirea edificiului comunal, ce a costat 20.000 fl. (zi: douăzeci mii de florini). Pe spinarea unui sat, ce nu dispune decât de 1000 de suflete și pentru un lucru, unde e suficient și o sumă de trei mii, e o sumă îngrozitoare, dar' e fapt.

Vorba e însă, că pe fruntea edificiului stă inscripțiunea: »Községháza«. E rușine pentru Românașii din Cefa, că au jertfit o sumă așa de enormă, pentru înfrumusețarea comunei lor cu un astfel de edificiu și nu au fost în stare a efectui, ca să figureze pe el inscripțiune românească.

Ori nu există preot român în Cefa, care să-și lumineze poporenii sei?

Săcuieu, 16 Iulie. — Astăzi s'a descărcat asupra comunei Săcuieu (cot. Cojocnei) o ploaie torențială, de care aici rar s'a mai văzut, cu toate-că comuna aceasta e situată întră munți. Picurii cei mari de ploaie după o $\frac{1}{2}$ oră au fost înlocuiți cu bucăți mari de grindină, care în timp de aproape o oră au albit întreg hotarul, pustiind total și slaba recoltă a acestui an.

E înfiorător să privești fețele desperate ale locuitorilor de aici, mai cu seamă femei, căci bărbații sunt duși mai toți la secerat pe șesul Ungariei. Grindina nici după 2—3 ore dela încetare nu s'a topit, ear' valurile turbate ale așa numitei »Valea Lupului« de pe la 11 ore a.m. au spumegat până seara spălând chiar și edificii mai mici de pe țermuri.

Comana infer., 13 Iulie n. — Grânele și secările sunt foarte frumoase, numai puțin la un corn de hotar le-a cam stricat peatra. Cucuruzele deasemenea, încep oamenii a le rări, ca să lege mai bine. Fân a fost puțin, dar' bun, numai pe jumătate ca în alți ani. Măzărighile au fost rari și mici în general. Cănepile foarte frumoase. Deasemenea hotarele comunelor vecine, numai la Grid e mai greu, căci a bătut peatra. Afară de aceea au ars astă-vară vre-o 60 familii, pe când aveau adunate toate rodurile de pe câmp. Cei mai mulți au rămas numai cu hainele, nutremânt nimic. Ogorul s'a făcut, deși a fost tare pământul. Mergând într'o zi

în Șona, am văzut că struguri sunt mulți față de anii trecuți, deasemenea verzele sunt frumoase. În săptămânile trecute a fost dela noi o deputațiune de 4 membri la ministrul de interne(?) în scop de a împedea comasarea la care n'a fost învoită comuna.

Deputația spune, că ministrul a promis că va strica comasarea.

Fărăgău, 11 Iulie n. — În comuna noastră, care e curat românească, notarul și judele comunal totdeauna au fost Români. În Februarie pe notarul român **Iustin Pop** l-a suspendat protopretorul din Teaca. Causa nu se știe; în locul lui a rămas fostul subnotar Kis Lajos, un Ovreu maghiarisat. Acest notar a mijlocit cu ajutorul protopretorului, pe fostul jude, Petru Hurducaci nu l-au mai ales, ci prin Aprilie a. c. au ales în locul lui pe **Gombos Sándor**, un Ungur încarnat.

Spun bătrânii, că nici unul nu-și aduce aminte, ca în Fărăgău să mai fi fost cândva vre-un oficial comunal maghiar.

Noii oficiali comunali numiți prin luna lui Maiu a. c. (dela cine și cu ce poruncă nu știu) demândă poporenilor din Fărăgău, ca fiește-care persoană până la 40 de ani, în fiește-care Duminică să meargă la cancelaria comunală, de unde în ordine să poată merge la un anumit loc spre a învăța comanda militară (în limba germană) și treburile la pompă spre a pute fi pompieri.

La cas de nesupunere pedeapsa primă e 10 cr., a II-a 20 cr., a III-a 50 cr., a IV-a 1 fl. și a V-a trimitere la Teaca spre a fi judecat la temniță, și cel-ce din oare-care cauză e escusat dela pompierit, solvește 3 fl. la an.

Tineretul din comună e necăjit că nu-și pot ține jocurile îndatinate avute mai nainte, ear' oamenii mai bătrâni sunt necăjiți pentru osteneala ce o mai au și Dumineca, după șese zile de lucru.

De sub poala Munților-Apuseni. În 8 și 9 Iulie, s'a început secerișul prin comunele de sub poala munților noștri; orzul este secerat deja, acum se taie grânele și secările.

În comunele Micești, Șard, Ighfu, Bucerdea-vinoasă, Cricău, grânele peste

tot sunt tare frumoase, cu excepțiunea unor anumite locuri, unde au fost stricate de ghiață, cum a fost în comuna Șard, în partea hotarului dinspre Bărăbanț. Aci înainte cu vre-o 4 săptămâni, oamenii au fost siliți să-și cosească frumosele grâne și să le dea nutreț viteilor. Cucuruzele asemenea sunt destul de promițtoare. Ierburile au fost cam slabe; va fi nutreț puțin și scump la iarnă. Viile cari încă nu-s stricate de filoxeră, și au fost lucrate la timp, și stropite în contra *peronosporiei*, promit bun cules, mai bun ca cel din anul trecut. Poame mai puține însă ca anul trecut; — curechiile dau înainte, ear' pepenii se arată frumoși.

Anchisevici.

POSTA REDACȚIEI

I. C. în Berivoiu. Poesiile sunt slabe, nu se publică.

V. C. în M. Istoria de Barițiu cu preț scăzut 6 fl. 50 cr. Răsboiul ruso-turc de Alexi nu se mai află de vnzare, dar' este o frumoasă istorie de Coșbuc, 60 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltes.**
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 5-a după Ros., g. 4, sft. 5.	rés.	ap.
Dum.	11 Mucenița Eufemia	23 Apolinaris	4 23 7 37
Luni	12 M. Proclu și Ilarie	24 Cristina	4 24 7 36
Mărti	13 Sob. Ach. Gavriil	25 Iacob Ap.	4 25 7 35
Merc.	14 Apost. Achila	26 Ana	4 26 7 34
Joi	15 Ss. M. Chiril și Iul.	27 Pantaleon	4 27 7 33
Vineri	16 S. Muc. Atinogen	28 Inocențiu	4 28 7 32
Sâmb.	17 † M. Marina	29 Marta	4 29 7 31

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 12 Iulie: Dicio-Sân-Mărtin, Ida-mare, Vaidă-Cămăraș.

Mărti, 13 Iulie: Armeni, Cobalm, Gherla.

Mercuri, 14 Iulie: Alba-Iulia, Huedin, Praid.

Joi, 15 Iulie: Cămăraș (Pusztă-Kamarás), Merghindeal.

Vineri, 16 Iulie: Buza, Sân-Paul, Olafaléul-mare (Szent-Egyházás-Ujfalú).

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină *Atycelen.*

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcil-mare Nr. 8.

[8] 14—

Un culegător-tipograf

cu purtare bună și bine instruat în culegătorie pentru accidente și comprese, află imediat, sigură și durabilă ocupație în atelierul

„Tipografie”,

societate pe acțiuni în Sibiu.

Oferte sunt a se trimite la administrația ziarului „Tribuna”.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Descrierea Ardealului.

Cine vrea să cunoască frumoasa țară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt făcute în fel de călătorie, cu datele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a. Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarurile noastre au apreciat în cuvinte elocvente aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicii cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită”

Comande se pot face la

„Tipografia”,

societate pe acțiuni în Sibiu.

La librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiești.

Testamentul meu și Conferințe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare următoarele:

Scrierile

mult regretatului poet-prosator

Traian Demetrescu.

„Intim”, poeme în proză, nuvele, 1894 fl. —.50

„Sensitive”, poezii, 1894 —.50

„Iubita”, nuvele, 1895 ” 1.—

„Priveliște din viață”, (cu portretul autorului), nuvele, 1896 1.25

„Aquarele”, poezii, ed. Șaraga, 1896 „ —.50

La comande, care sunt de a se adresa la „Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu (Nagy-Szeben) se adaugă încă câte 5 cr. porto de 1 volum.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

„Concordia”, societate comercială pe acții, Sibiu

pune în vânzare

[81] 6—12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Cele mai excelente și recunoscute ca cele mai bune

Mașine de cosit

pentru iarbă, trifoiu și holde,

Tăvăluguri cilindrice și lucii, de oțel,

Pluguri cu 1, 2, 3 ori cu 4 feruri,

Grape diagonale și pentru livezi și muschii,

Mașine de sămănat „Agricola”,

Prese pentru ensilarea (Indesarea) nutrețului verde (patent Blunt).

Aparate-Dörr (patentate)

pentru poame și legume,

Teascuri pentru toate scopurile, cum și pentru vin și poame,

Prese pentru tescuire de poame și struguri,

Mașine pentru rătzearea vițelor,

Stropitoare automate patent „Syphonia”

pentru plante și vițe de vie

fabrichează și livrează în cele mai noue construcțiuni

Fabricile ces. și reg., singure priv. pentru mașine economice, turnătorie de fer și atelier de barosur-

PH. MAYFARTH & COMP.,

in Viena, II/1, Taborstrasse.

[26] 5—10

Fundată în 1872. Premiată cu peste 400 medali de aur, argint și de bronz 750 lucrători. la toate cele mai mari expoziții.

Cataloge de deslușire și numeroase scrisori de recunoștință gratis. — Reprezentanți și mai departe vânzători sunt doriți.

Mașine de îmblătit

cu sururi patente în verigi de uns,

minate cu mâna,

cu vârtej.

ori cu vapor.

Aparate de vârtej (întors)

pentru inhămare de 1 până la 6 cai,

Cele mai noue mașine de vânturat,

Ciururi, sfărmitoare de păpușoiu,

Mașini pentru te cuit fân și paie,

minate cu mâna, stabile și portative

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterea Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 23 cr.

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Legături de snopi, brevetate,

dovedite ca foarte excelente, din veritabilă cânepă de Bacica, produs al fabricii lui Mathias Bellán în Bács-Cséb, 1000 bucăți în lungime de câte 150 cm. 7 fl. 80 cr. și 1000 bucăți în lungime de câte 130 cm. 7 fl. 20 cr. loco gara din Sibiu, ori în pachete postale spedate francate, 2 fl. 10 cr. per 200 bucăți de câte 150 cm. lungime și 1 fl. 90 cr. aceleași în lungime de 130 cm., vinde unica reprezentanță pentru Sibiu

[82] 4 5

Direcțiunea districtuală

a Reuniunii agricole săsești în Sibiu.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.